

BY- OG REGIONFORSKNINGSINSTITUTTET NIBR

Billedkunstnerenes stipendstatistikk for 2015 til 2019 (del II): Hvem søker om stipend og hvem får tilslag?

Lars Chr. Monkerud og Arne Holm

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

Tittel: Billedkunstnernes stipendstatistikk for 2015 til 2019 (del II):
Hvem søker om stipend og hvem får tilslag?

Forfatter: Lars Chr. Monkerud og Arne Holm

NIBR-notat: 2021:103

ISSN: 0809-6929
ISBN: 978-82-8309-341-4

Prosjektnummer: 202297

Prosjektnavn: Billedkunstnernes stipendstatistikk 2015 til 2019, del 2

Oppdragsgiver: Norske Billedkunstnere (NBK)

Prosjektleder: Lars Chr. Monkerud

Referat: Prosjektet tar for seg foreliggende data om søkere til stipender forvaltet av Norske billedkunstnere (NBK), og analyserer sammenhengen mellom ulike bakgrunnskarakteristika ved søkerne og tendensen til at det søkes, og til at aktuelle søknader innvilges i perioden 2015-2019. Bakgrunnskarakteristika som analyseres er primært bo/virkested (fylke) og søknadsbeløp (søkt stipendstørrelse), samt andre aktuelle kjenntegn ved den enkelte kunstner, slike som kjønn og alder. Herunder ser prosjektet nærmere på tendensene til at ulike grupper av kunstnere søker mer eller mindre hyppig og/eller om det søkes om større eller mindre beløp gjennom perioden (2015-2019). Utover dette vil prosjektet drøfte nærmere hvorvidt den enkelte kunstners fagområde og stipendkomiteens sammensetning også kan ha betydning for nevnte tendenser.

Dato: Mai 2021

Antall sider: 35

Utgiver: By- og regionforskningsinstituttet NIBR
OsloMet - storbyuniversitetet
Postboks 4 St. Olavs plass
0130 OSLO
Telefon: (+47) 67 23 50 00
E-post: post-nibr@oslomet.no
Vår hjemmeside: <http://www.oslomet.no/nibr>

© NIBR 2021

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Variasjoner i stipendtilsagn etter region og kjønn.....	4
2.1	Generelle mønstre i søker- og tilsagnstall	4
2.2	Hvem får tilsagn på stipendsøknaden?.....	6
3	Tildeling av stipender av ulik størrelse og tidshorisont	12
3.1	Kort om ulike stipendtyper	12
3.2	Hvordan varierer tildelinger av stipendtyper?	13
4	Stipendkomiteens sammensetning	15
4.1	De faste medlemmene av stipendkomiteen	15
4.2	Stipendkomiteens varamedlemmer.....	17
4.3	Har stipendkomiteens sammensetning betydning for stipendtildelingen?..	20
5	Kort om ulike «søknadsforløp»	23
5.1	Tilsagn på ulike stipendsøknader over tid.....	23
5.2	Søknadsforløp etter søkerens hjemfylke og kjønn.....	25
6	Kort om søkerens kunstneriske uttrykk.....	28
7	Oppsummering.....	32
	Referanser	35

Tabelloversikt

Tabell 2.1a: Hvem får stipendtilsagn (I). Logistisk regresjonsanalyse (N=7786)	8
Tabell 2.1b: Hvem får stipendtilsagn (I). Logistisk regresjonsanalyse (N=7786)	9
Tabell 4.1: Oversikt over faste medlemmer i stipendkomiteen. Etter periode.	15
Tabell 4.2: Kunstuttrykk hos de faste medlemmene i stipendkomiteen. Etter periode.....	17
Tabell 4.3: Oversikt over varamedlemmer i stipendkomiteen. Etter periode.	18
Tabell 4.4: Kunstuttrykk hos varamedlemmene i stipendkomiteen. Etter periode....	19
Tabell 4.5: Betydningen for tilsagn av stipendkomiteens sammensetning etter fylke. Regresjonsanalyse (OLS) (N=90).....	21
Tabell 5.1: Søknadshistorie for søkere i perioden 2015-2019 (N=219 med søknader hvert av årene).....	24

Figuroversikt

Figur 2.1: Andel søkere fra ulike fylker. Etter år.....	5
Figur 2.2: Antall søkere og antall tilsagn. Etter år.	6
Figur 2.3: Estimert tilsagnssannsynlighet. Etter fylke.	10
Figur 2.4: Estimert tilsagnssannsynlighet. Etter søkers kjønn og år.....	11
Figur 3.1: Aktuelle søkere og tildelte stipender av ulike typer.....	12
Figur 3.2: Antall tilsagn for ulike typer stipender. Etter søkers fylke.....	13
Figur 3.3: Antall tilsagn for ulike typer stipender. Etter søkers kjønn.....	14
Figur 5.1: Antall tilsagn for en eller flere «korte» stipender (type (c)). Etter fylke....	26
Figur 5.2: Antall tilsagn for en eller flere «korte» stipender» (type (c)). Etter kjønn. 27	
Figur 6.1: Andel søkere innenfor kunstuttrykkene «billedkunst/maleri/grafikk/tegning», «foto/film/video» eller begge deler. Etter år.	29
Figur 6.2: Andel søkere innenfor kunstuttrykkene «billedkunst/maleri/grafikk/tegning», «foto/film/video» eller begge deler, 2017-2019. Oslo og Hordaland.....	30
Figur 6.3: Andel søkere innenfor kunstuttrykkene «billedkunst/maleri/grafikk/tegning», «foto/film/video» eller begge deler, 2017-2019. Etter kjønn.	31

1 Innledning

I det foreliggende notatet viderefører NIBR arbeidet som ble startet opp 2020 rundt bruken av Norske billedkunstneres (NBKs) stipendstatistikk. Et første notat (Holm og Monkerud 2020) tok for seg data om søkere til de stipender som Kulturrådet (KR) og NBK forvalter gjennom sine respektive søkeportaler – dvs. Statens kunstnerstipend (SKS) og stipend fra Billedkunstnernes vederlagsfond (BKV) og Bildende Kunstneres Hjelpesfond (BKH). Notatet foreslo i gjennomgangen en rekke mulige utbedringer samt ulike typer analyser som kan gjennomføres med foreliggende data. I dette oppfølgingsnotatet analyserer vi mer inngående (dvs. ofte med det formål å *teste* enkle hypoteser) en rekke forhold – hvordan stipendtildelinger varierer regionalt og etter andre kjennetegn ved søkerne (her: kjønn), hvilke typer stipender som tildeles (lang- eller kortvarige), hvilken betydning den tildelende stipendkomiteens sammensetning kan ha for tildeling av stipend til den enkelte kunstner, samt hvordan ulike søkerforløp ser ut i perioden som studeres (2015-2019). Som påpekt i det første NIBR-notatet er data begrenset med hensyn til for eksempel bakgrunnsopplysninger. Dette begrenser også analysemulighetene som foreligger i dag, og vi gjentar i oppsummeringen viktigheten av at data helst bør utbedres på dette punktet (så langt som mulig), slik at en *til fulle* kan uttømme fremtidige analysemuligheter, ved at en *til fulle* kan benytte seg av *lengre tidsserier*.¹

Notatet er bygget opp som følger: Etter innledningsvis å beskrive generelle mønstre i søkermassen, ser vi i den neste delen nærmere på variasjonen i tilsagn på stipendsøknader under ett, med spesielt fokus på fylkesvise variasjoner og variasjoner etter søkerens kjønn.² Dernest følger en del der vi ser på variasjoner i tildelingen av ulike typer stipender, dvs. enkelte utvalgte typer som av NBK ses som særlig interessante å undersøke nærmere. I korte trekk dreier dette seg om tre typer stipender som enten er (a) langvarige og større stipender, (b) stipender av en viss som deles ut for vare en kortere periode og (c) stipender som er både er mindre og har kort tidshorisont. I del fire av notatet ser vi nærmere på stipendkomiteen for perioden som studeres (2015-2019), og beskriver både sammensetningen (om den for eksempel reflekterer sammensetningen i «kunstnerpopulasjonen» ellers), og om det kan ligge en kilde til skjevhet (for tildelingen av stipender) i måten komiteen er satt sammen på. I del fem av notatet ser vi kort på mulige søknadsforløp, basert på inndelingen nevnt ovenfor: For eksempel kan man spørre om hvor lenge man typisk må «vente» for å få tilsagn på et stipend av type (c) («kortvarig», eller type (a) («stort stipend»), eller begge deler. Og man kan for eksempel spørre om slike ulike «typiske» forløp gjelder for alle fylker, eller om dette nettopp varierer regionalt (eller på annen måte). I den sjette delen av notatet ser vi nærmere på søkerens kunstneriske uttrykk. Her understreker vi igjen begrensningene i data (se note 2), slik at oversiktene mest blir å regne som eksempler på mulige analyseopplegg som også kan brukes der data (i fremtiden) er bedre egnet og tilrettelagt. En siste (sjunde) del oppsummerer funnen i analysene.

---

1 For en oversikt over datamaterialet med hensyn til opplysninger som dekkes, i enkeltår og over tid, se Holm og Monkerud (2020, spesielt tabell 2.1 og 3.1).

2 Som nevnt (ibid.) er opplysninger om søkerens alder, bosted (kommune) og kunstuttrykk mangelfulle for hele eller deler av perioden (slik dette også var en del av aspektene som ble foreslått utbedret, se Holm og Monkerud 2020:19). Mange av disse forholdene ble også påpekt i en tidligere vurdering av NBKs data om stipendsøkere (Opsahl 2018).

2 Variasjoner i stipendtilsagn etter region og kjønn

2.1 Generelle mønstre i søker- og tilsagnstall

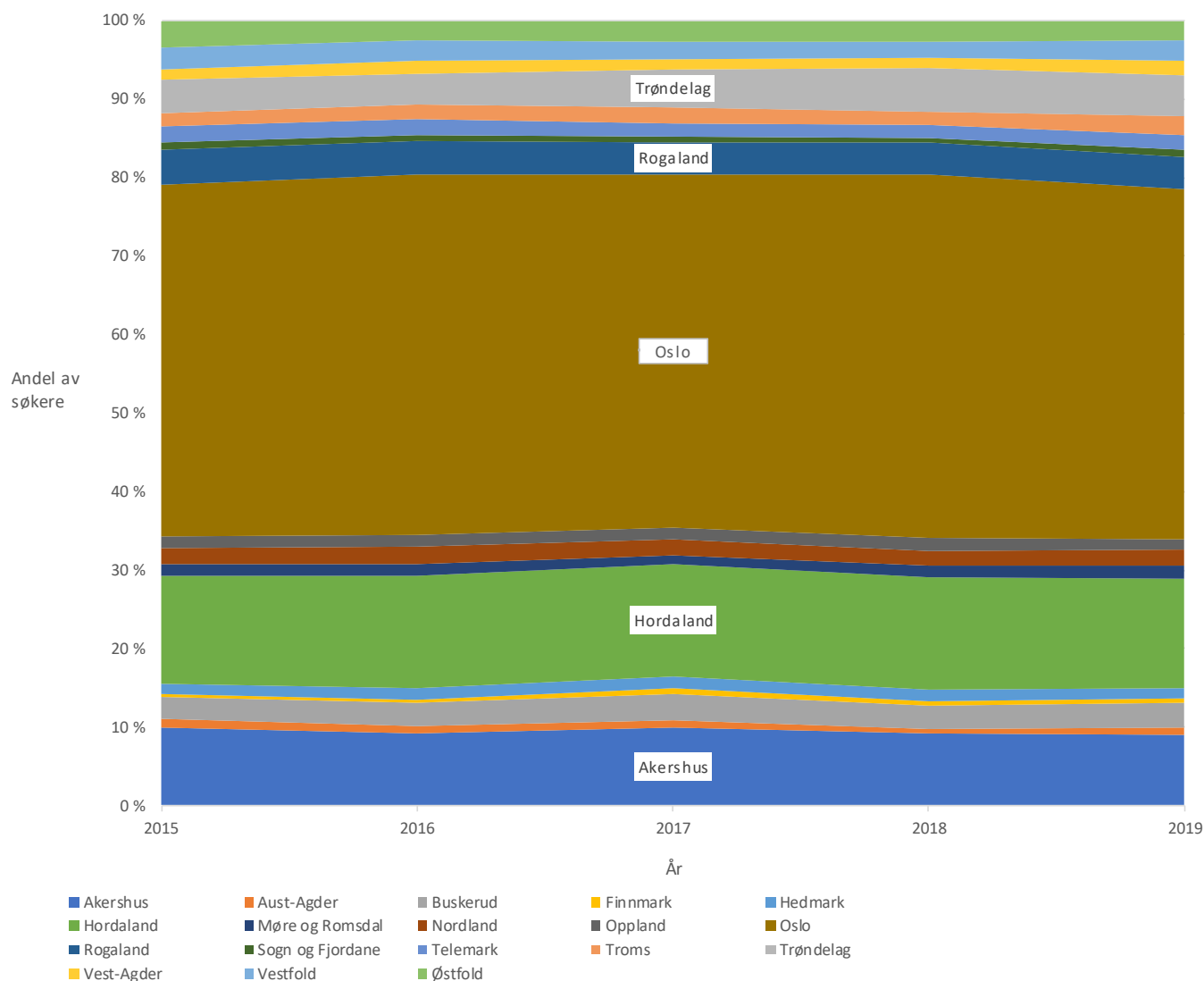
I figur 2.1 gjengis for ordens skyld igjen andelene søkere totalt sett til de stipendordninger som Kulturrådet (KR) og NBK forvalter.³ En tidligere oversikt finnes i Holm og Monkerud (2020:11, figur 3.1), men til forskjell fra sistnevnte utelates her samlekategorien «Utlandet» og «Svalbard».⁴ Som i Holm og Monkerud (*ibid.*) ser en at kunstnere fra Oslo står for de aller fleste søknadene i perioden (40-45 prosent), mens kunstnere fra Hordaland og Akershus også utgjør en betydelig men mindre del av søkermassen (henholdsvis oppunder 15 og 10 prosent). Søkerandelene fra de ulike fylkene er Forholdsvis stabilt gjennom hele perioden: Det har ikke vært store endringer i den geografiske profilen for søkerne til de aktuelle stipendordningene gjennom perioden.

---

³ For en oversikt se Holm og Monkerud (2020:5-6, tabell 2.2).

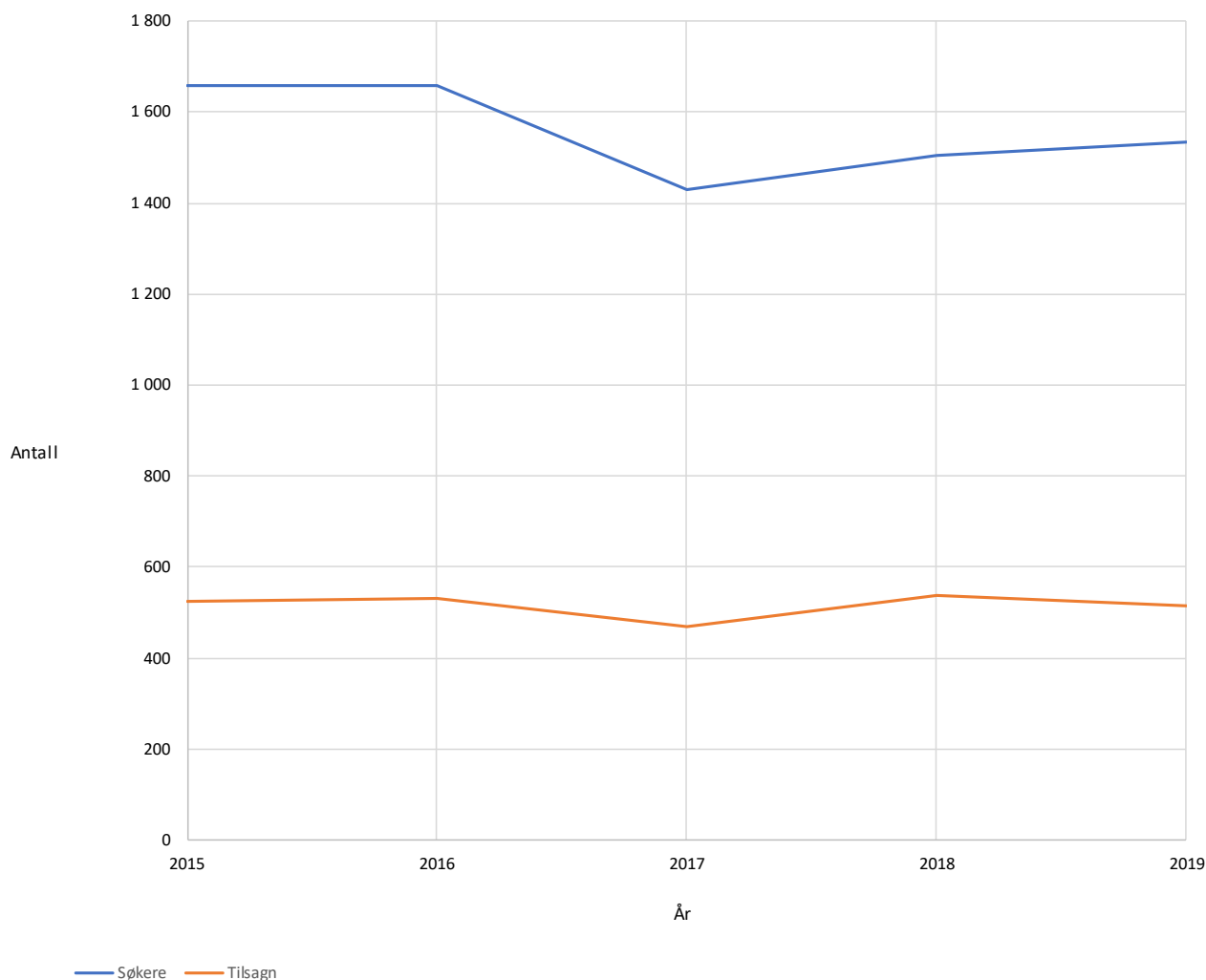
⁴ Svært få kunstnere fra sistnevnte får aktuelle stipender, og samlekategorien «Utlandet» utelates i videre analyser av mulige regionale (feil)prioriteringer: Betegnelsen angir selvsagt ingen tilknytning til ett spesielt sted.

Figur 2.1: Andel søkere fra ulike fylker. Etter år.

Når det gjelder antallet søknader til stipendordningene gjennom perioden, ser man i figur 2.2 at det har vært en viss nedgang i søkermassen over tid – fra 1600-1700 i 2015 og 2016 til rundt 1500 fra 2017 til 2019. Samtidig ligger antallet tilsagn sett under ett på noenlunde samme nivå gjennom perioden (nederste linje i figuren). Dette betyr altså at tilsagnsraten øker noe i perioden uten at man kan være helt sikker på hva dette skyldes. En forklaring er at færre med en viss sannsynlighet for avslag velger å søke, enten fordi kunstnerpopulasjonen avtar i perioden eller ved at det på annen måte foregår en viss tilpasning og læring over tid med henblikk på hvor regningssvarende det kan være å legge inn en søknad på stipend.

Figur 2.2: Antall søkere og antall tilsagn. Etter år.

2.2 Hvem får tilsagn på stipendsøknaden?

I de videre skal vi se nærmere på hva som kan bestemme om man får tilsagn på en stipendsøknad eller ikke. Vi gjennomfører enkle (logistiske) regresjonsanalyser der et tilsagn – sett under ett, altså på en eller annen stipendsøknad – kan være avhengig av den enkelte kunstnerens bosted, her fylke samt kunstnerens kjønn.⁵ Her skal det sies at også andre forhold, slike som kunstnerens alder, kunstuttrykksform og andre forhold *kan* være utslagsgivende for eventuelle skjevheter i tilsagnssannsynligheten. I vårt tilfelle er data imidlertid begrenset på disse punktene, noe som også ble påpekt i det første NIBR-notatet.⁶ Det ligger uansett under denne typen undersøkelser at

⁵ Vi vender tilbake til undersøkelser av mer spesifikke stipendtyper, dvs. typer som er mer eller mindre langsiktige (større eller mindre) i neste del av notatet.

⁶ Se note 2. Med utbedrede data på disse punktene kan også finere, og sikrere analyser gjennomføres.

skjevheter i tilsagnssannsynlighet mellom ulike grupper *kan være uvedkommende*, dvs. at de er uttrykk for ulike typer diskriminerende praksiser. I andre tilfeller vil det være mer problematisk å betegne slike skjevheter som uvedkommende. I vårt tilfelle er det for eksempel lettere å fastslå at det ikke bør forekomme kvalitetsforskjeller, og derigjennom forskjeller i tilsagnssannsynligheter (som skal være basert på kunstnerisk kvalitet) i kunst hos kvinnelige og mannlige søkere – med mindre mannlige og kvinnelige kunstnere arbeider under systematisk forskjellige forutsetninger, for eksempel ved at de organiserer seg ulikt på vesentlige måter. Det er lite trolig at dette er tilfelle, men ett aspekt ved sistnevnte forhold er for eksempel hvor man arbeider fra (bo- eller arbeidsstedskommune eller -fylke). For eksempel ser en i data fra Statistisk sentralbyrå at norske kunstnere i stor grad konsentrerer sin virksomhet i større sentra, trolig fordi man opplever visse fordeler av slike «klynge-dannelser»: I 2019 var det 878 registrerte kunstnere (heltidssysselsatte innenfor visuell kunst) i Oslo mot 248 i Vestland, altså 3,5 ganger flere i førstnevnte enn i sistnevnte fylke. Det trenger altså ikke være overraskende at større fylker, i alle fall dem med større konsentrasjoner av slike «kunstnerklynger», opplever en større tilsagnssannsynlighet – dersom nå slike «klyngeeffekter» virkelig har innvirkning på kunstnerisk aktivitet og kvalitet. Uansett skal vi i analysene som følger blant annet ta hensyn til, og undersøke variasjonen i tilsagnsrater som følger både av den enkelte kunstners kjønn og fylkestilhørighet.⁷

I modellene som estimeres, og hvis resultater vises i tabell 2.1a og 2.1b, inkluderer vi alle med fullstendige opplysninger om år for søknaden, kjønn og fylkestilhørighet,⁸ og vi tar suksessivt hensyn til disse ulike forholdene. I modell I legger vi til årseffekter, og de *positive* estimatene viser at en svak oppgang (fra 2015 som er referanse-kategorien det sammenlignes med; slik som også illustrert i figur 2.2).⁹ Denne oppgangen er imidlertid ikke statistisk signifikant, noe som kan ses ved målet (khi-kvadrat) i nedre del av tabellen (vi undersøker tilsvarende mål for andre effekter, for eksempel fylkes- og kjønnseffekter videre i analysen). I denne innledende analysen (modell I) ser en altså ikke noen store og systematiske «sprang» i tilsagnsraten som kan tilbakeføres til det enkelte året, dvs. som gjelder kunstnere fra alle fylker i et gitt år. I neste modell (II) legges det til faste effekter for fylker, slik det kan fange opp om tilsagnsraten varierer systematisk mellom fylker. Her ser man et klart mønster: De fleste estimatene er negative, hvilket betyr at de aller fleste fylker har tilsagnsrater som ligger under den en finner i Oslo (som er referanse-kategorien det sammenlignes med).

---

⁷ Til sammenligning har Oslo i 2019 noe over 680.000 innbyggere mens Vestland kun har noe færre med i overkant av 630.000 innbyggere (altså omtrent det samme). Vi gjentar også her at data er begrenset: Som vist i Holm og Monkerud (2020:9, tabell 3.1) er det kun i 2019 at det finnes fullstendige opplysninger om den enkelte kunstnerens kommunetilhørighet. Utbedrede data på dette punktet gir muligheter for finere undersøkelser av betydningen av *ulike* regionale tilhørigheter. Tallen for heltidsansatte med selvstendig virksomhet innenfor visuell kunst er fra SSB (basert på NACE-koder) og er tilrettelagt av Telmarksforskning.

⁸ Dette gjelder N=7786 av totalt N=8240 søkere.

⁹ Analysene er såkalte logistiske regresjoner der estimatene som tolkes ikke direkte kan leses som for eksempel forskjeller i sannsynligheter, men som allikevel kan tolkes lett ved å se på fortegnet: Der estimatet er positivt betyr det at vedkommende egenskap er assosiert med større tilsagnssannsynlighet. I figurene som følger nedenfor (figur 2.3 og 2.4) er forskjellen mellom grupper (etter fylkestilhørighet og kjønnene over tid) regnet om til sannsynlighetsforskjeller.

Tabell 2.1a: Hvem får stipendtilsagn (I). Logistisk regresjonsanalyse (N=7786)

	I	II	III	IV
2016 (=1)	0,02	0,01	0,01	-0,02
2017 (=1)	0,06	0,04	0,04	0,18
2018 (=1)	0,18	0,16	0,16	0,32
2019 (=1)	0,08	0,07	0,07	0,24
Akershus (=1)		-0,53	-0,52	-0,52
Aust-Agder (=1)		-0,81	-0,82	-0,82
Buskerud (=1)		-0,33	-0,35	-0,34
Finmark (=1)		-0,58	-0,56	-0,55
Hedmark (=1)		-0,36	-0,35	-0,37
Hordaland (=1)		0,22	0,23	0,23
Møre og R. (=1)		-0,84	-0,83	-0,84
Nordland (=1)		-0,16	-0,15	-0,15
Oppland (=1)		-0,71	-0,71	-0,71
Rogaland (=1)		-0,11	-0,09	-0,09
Sogn og F. (=1)		0,06	0,08	0,07
Telemark (=1)		-0,62	-0,61	-0,62
Troms (=1)		0,05	0,06	0,06
Trøndelag (=1)		0,00	0,02	0,01
Vest-Agder (=1)		-0,28	-0,28	-0,29
Vestfold (=1)		-1,21	-1,19	-1,20
Østfold (=1)		-0,78	-0,79	-0,80
Mann (=1)			0,17	0,38
Mann (=1)·2016 (=1)				0,05
Mann (=1)·2017 (=1)				-0,34
Mann (=1)·2018 (=1)				-0,37
Mann (=1)·2019 (=1)				-0,43
χ^2 for indikatorer:				
År	6,95	5,89	5,83	17,57
Fylke		143,6	144,10	144,13
Mann			11,41	12,10
Mann·år				16,94
AIC	9886,5	9762,4	9753,2	9744,0

Forklaring : Referansekategori for årsindikatorene er 2015; referansekategori for fylkeskategoriene er Oslo. Signifikante effekter (p<0,05) i fet skrift.

Indikatorerne for fylke er også samlet sett svært signifikante (med en khi-kvadratverdi på 143,6 i nedre del av tabellen). Unntaket er Hordaland som systematisk har høyere tilsagnrate enn Oslo. Det er altså ikke slik at det aller største fylket, med det største tettstedet, har den høyeste tilsagnsraten. Dette resultatet går i seg selv imot en hypotese om at en ren «tyngde», for eksempel i folketall,¹⁰ skal kunne påvirke tilsagnsraten. I neste modell (III) legges til en indikator for kunstnerens kjønn, og her ser en tydelige effekter: Menn har signifikant høyere tilsagnrate enn kvinner i perioden sett under ett. Men en kan også lure på om en slik kjønnseffekt er konstant i perioden. I modell IV legges det nettopp til indikatorer for varierende kjønnseffekter, og det viser seg at slik er signifikante (ved enkeltestimaterne og ved khi-kvadrat-målet): Mens forskjellen er positiv mannlige kunstneres favør, dvs. med et estimat på 0,38 i 2015, synker denne forskjellen suksessivt til 0,38+(-0,43)=-0,03, altså i praksis null, frem mot 2019.

Tabell 2.1b: Hvem får stipendtilsagn (II). Logistisk regresjonsanalyse (N=7786).

	V	VI	VII	VIII
Mann (=1)	0,17	0,38	0,47	
Mann (=1)·2016 (=1)		0,05	0,04	
Mann (=1)·2017 (=1)		-0,33	-0,34	
Mann (=1)·2018 (=1)		-0,40	-0,41	
Mann (=1)·2019 (=1)		-0,43	-0,43	
χ^2 for indikatorer:				
År	5,22	12,84	12,60	11,68
Fylke	39,28	39,99	32,76	21,84
År·fylke	61,12	61,26	62,34	52,61
Mann		12,05	15,11	11,59
Mann·år		17,07	16,78	9,17
Mann·fylke			26,92	7,08
Mann·fylke·år				40,86
AIC	9825,2	9816,1	9821,1	9893,8

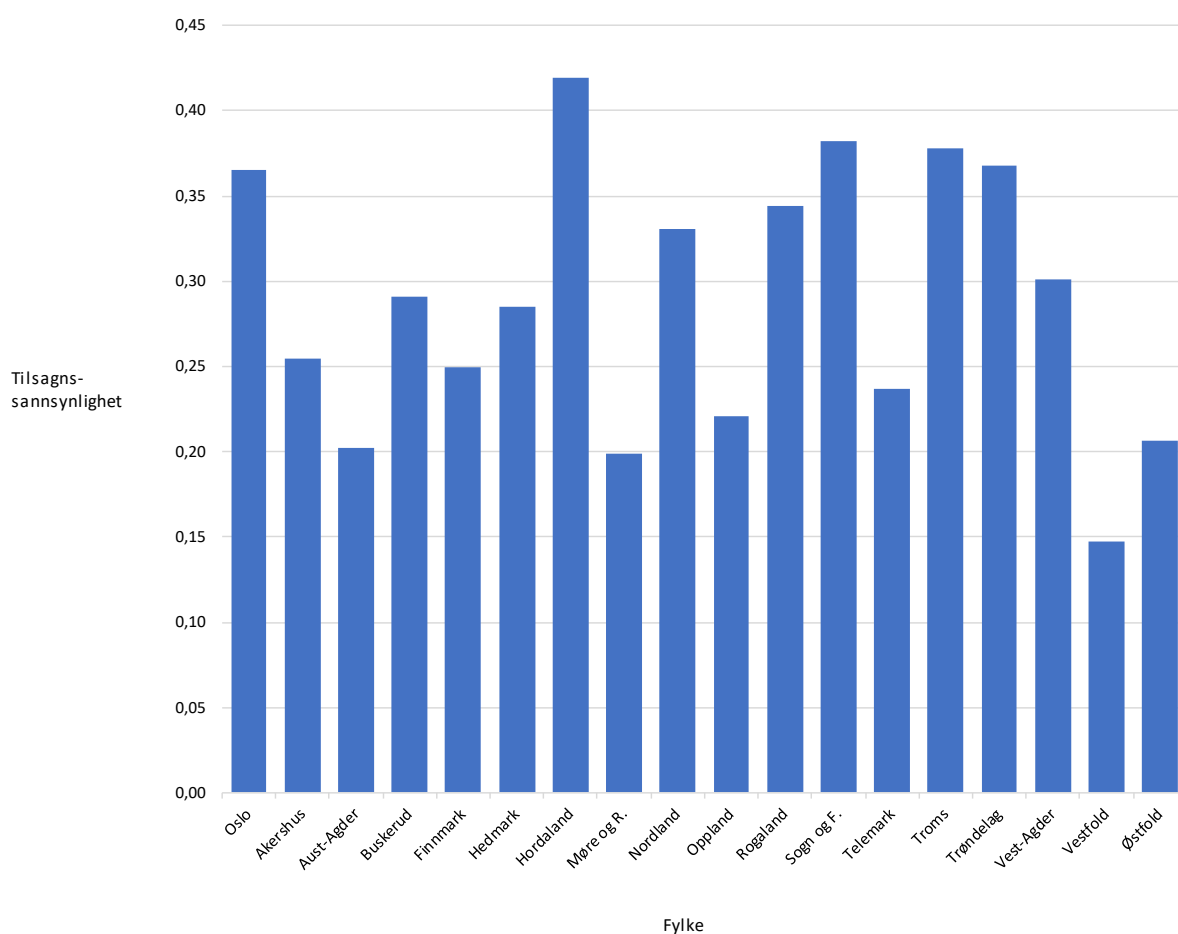
Forklaring : Referansekategori for årsindikatorerne er 2015; referansekategori for fylkeskategoriene er Oslo. Signifikante effekter (p<0,05) i fet skrift.

I tabell 2.1b vises resultater fra modeller der også fylkeseffekter kan variere over tid (dvs. det legges til effekter for år·fylke, som vist nederst i tabellen), og der den tidsvarierende kjønnseffekten også kan variere over ulike fylker. I korte trekk viser resultatene at modell IV (i tabell 2.1) er best tilpasset data, dvs. gir den beste beskrivelsen av mønstre: Et mål som hittil ikke er nevnt er AIC (som vist nederst i tabellene). Dette, der mindre verdi angir en bedre tilpasning, viser tydelig at modellen

¹⁰ Elle en «tyngde» i form av medlemmer i komiteen som tildeler stipender. Nedenfor gjennomfører vi også analyser som går imot en hypotese om at fylkers «medlemstyngde» (del 4 av notatet) påvirker tilsagnssannsynligheten.

(IV) med kjønnsforskjeller som synker mot en utjevning over tid og med noenlunde konstante fylkesforskjeller over tid.¹¹ Dette er også i tråd med de argumentene som bel fremført ovenfor – stabile fylkesforskjeller i tilsagnsrater kan rimelig forklares ved ulike forutsetninger for kunstnerisk i ulike fylker, mens kjønnsforskjeller lettere kan ses som uheldige praksiser som kan gjøres noe med. I figur 2.3, som baserer seg på resultatene fra modell IV (i tabell 2.1a) ser en at det uansett er betydelige forskjeller mellom fylkene i tilsagnsrater (sett under ett). Mens Hordaland utmerker seg med en gjennomsnittlig tildelingssannsynlighet på noe over 40 prosent, har for eksempel Vestfold en tilsagnssannsynlighet på rundt 15 prosent. Ellers varierer tildelingssannsynligheten stort sett mellom 20 og 30 prosent.

Figur 2.3: Estimert tilsagnssannsynlighet. Etter fylke.

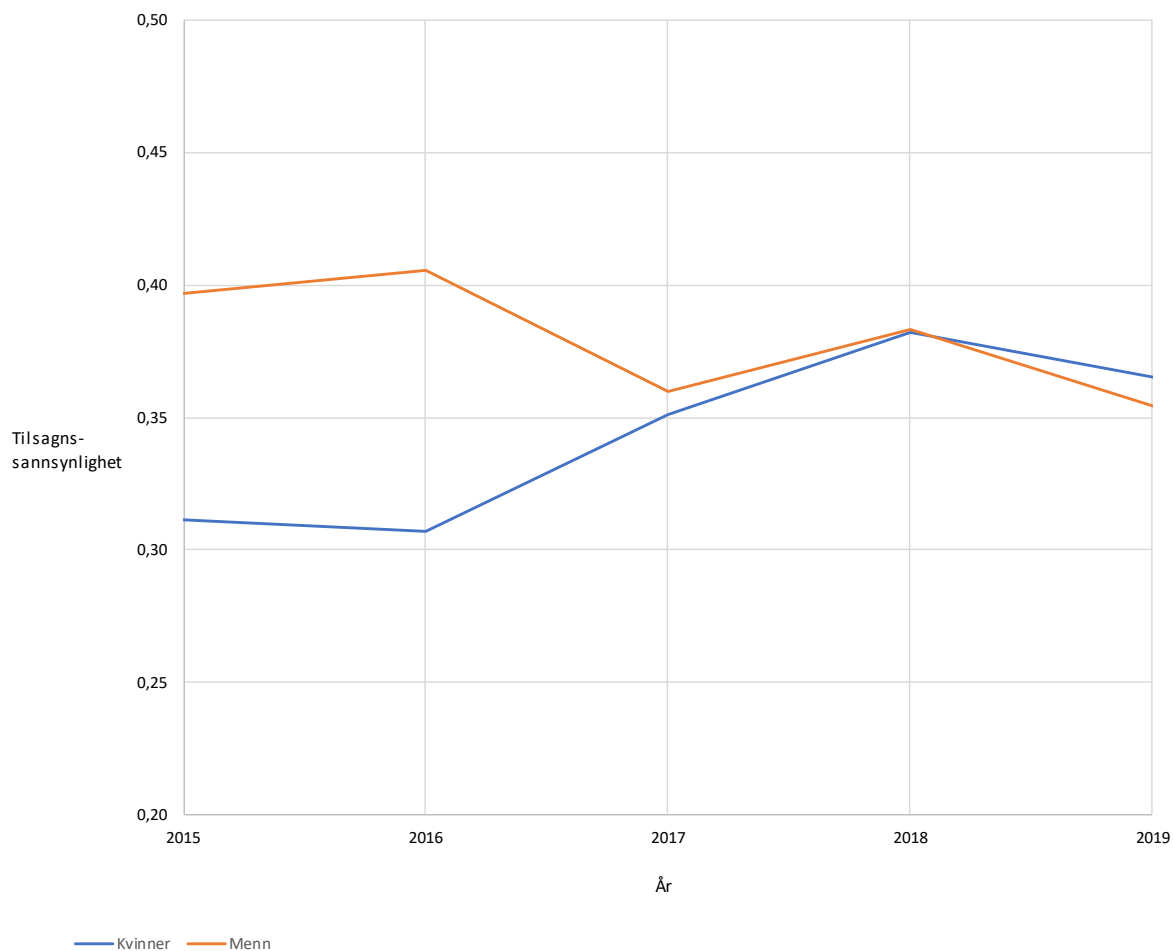

Note: Sannsynligheter beregnet for kvinnelige søkere i 2019 etter estimater i modell IV, tabell 2.1a.

¹¹ AIC angir Aikaikes Information Criterion. Varierende fylkeseffekter er kun tidvis signifikante, og enkeltestimater for enkeltfylker er heller ikke betydelige (ikke vist). Dette rimer også med analysene av stipendkomitesammensetning nedenfor (der variasjonen i tilsagn *innenfor* det enkelte fylke over tid ikke er stor eller lar seg påvirke av komitesammensetning).

Tilsvarende utregninger for forskjellene mellom kjønn over tid vises i figur 2.4. Utviklingen er slående: Mens mannlige kunstnere i Oslo anslås å ha rundt 40 prosents sjanse for tilsagn på en stipendsøknad i 2015 er tilsvarende for en kvinnelig kunstner (samme sted) kun på noe over 30 prosent. Denne forskjellen i sjansen for tilsagn forsvinner imidlertid i løpet perioden, slik at den for begge kjønn ligger på noe over 35 prosent i 2019.¹²

Figur 2.4: Estimert tilsagnssannsynlighet. Etter søkers kjønn og år.

Note: Sannsynligheter beregnet for søkere i Oslo i 2019 etter estimater i modell IV, tabell 2.1a.

¹² Den store forskjellen fra figur 2.4 til figur 3.6 i Holm og Monkerud (2020:15) ligger i at det i sistnevnte ikke tas hensyn til fylkeseffekter.

3 Tildeling av stipender av ulik størrelse og tidshorisont

3.1 Kort om ulike stipendtyper

I det følgende skal vi mer detaljert på tildelinger av spesielle typer stipender som vi i samråd med NBK har kommet frem til bør undersøkes nøyere:

- (a) stipender som tildeles for 6-10 år (med beløp over kr. 200.000 pr år) under ordningene SEK/SSK,
- (b) stipender som tildeles for 1-5 år (med beløp over kr. 200.000 pr. år) under ordningene AS/ASY/BKV/BKH og
- (c) stipender som tildeles for 1 år (med beløp fra kr. 100.000–199.000) under ordningene BKV/BKH.¹³

Her skal det understrekes at det mangler opplysninger om ulike ordninger for visse årganger,¹⁴ og at data, og søknadsprosessen, ikke klart skiller ut hvorvidt en søknad *først og fremst* «gjelder» en bestemt ordning.¹⁵ På bakgrunn av dette ser vi her på fylkesvise oversikter over *tildelinger* av og vi ser på hele perioden under ett. Oversikten gir allikevel et bilde av ulike «profiler» av tildelinger («korte» vs. «lange» stipender) for ulike fylker (og blant mannlige og kvinnelige kunstnere), og kan slik sett si noe om mulige uheldige skjevfordelinger. Tabell 3.1 viser fordelingen på de ulike stipendtypene for perioden – der en tydelig vil se at antallet søkere som registreres som *fallende inn under en ordning* ($N_{\text{søkere}}$) klart overstiger det totale antallet søkere med opplysninger om kjønn og fylkestilhørighet ($N=7786$; se tabell 2.1a og 2.1b).¹⁶

Figur 3.1: Aktuelle søkere og tildelte stipender av ulike typer.

Søkere til ulike typer stipender:	$N_{\text{søkere}}$	N_{tilsagn}
(a) Stipender som tildeles for 6-10 år (med beløp over kr. 200.000 pr år) (SEK/SSK)	1272	63
(b) Stipender som tildeles for 1-5 år (med beløp over kr. 200.000 pr. år) (AS/ASY/BKV/BKH)	5163	557
(c) Stipender som tildeles for 1 år (med beløp fra kr. 100.000–199.000) (BKV/BKH)	3592	765

¹³ Diversestipend/diversestipend for nyutdannede holdes utenfor analysen.

¹⁴ Se Holm og Monkerud (2020:4, tabell 2.1).

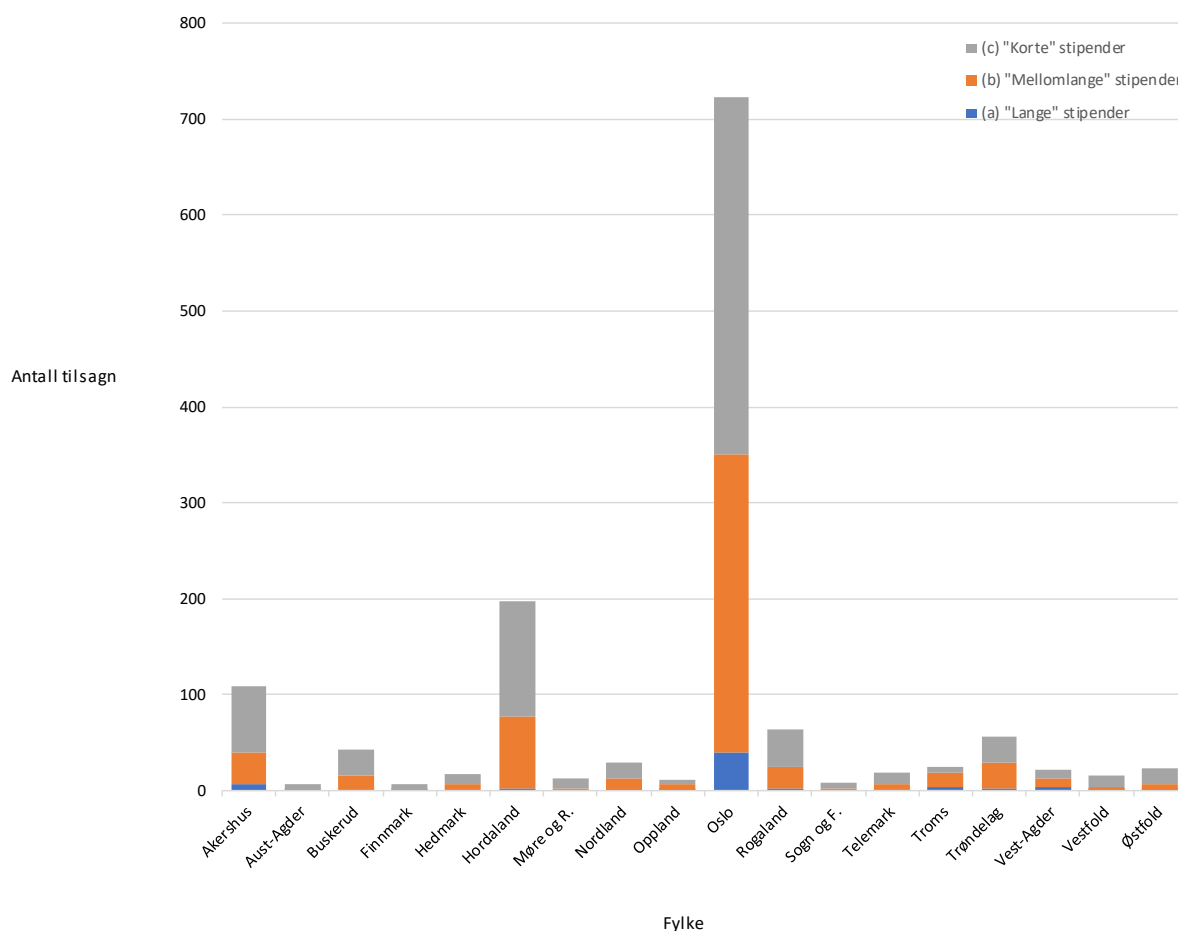
¹⁵ Dvs. søknader kan «falle inn under» flere ordninger, mens det tildeles etter kun én. Dette er også grunnen til at analyser av tilsagnssannsynlighet *sett under ett*, slik som foretatt ellers i dette notatet, er mest meningssvarende.

¹⁶ Noe som altså gjør analyser av tilsagnsrater *innenfor ordningene* problematiske.

3.2 Hvordan varierer tildelinger av stipendtyper?

Figur 3.1 viser fordelingen for tildelinger av de tre typene stipender fylkesvis. For de aller fleste fylkers del domineres tilsagnsmassen av de kort- og mellomlangsigtede stipendene (i (c) og (b)-kategorien), mens langsiktige stipender (type (a), som tildeles for en periode av seks år eller mer og med stipendbeløp over NOK 200.000) tildeles svært sjelden i perioden (kun til 63 søkere).

Figur 3.2: Antall tilsagn for ulike typer stipender. Etter søkers fylke

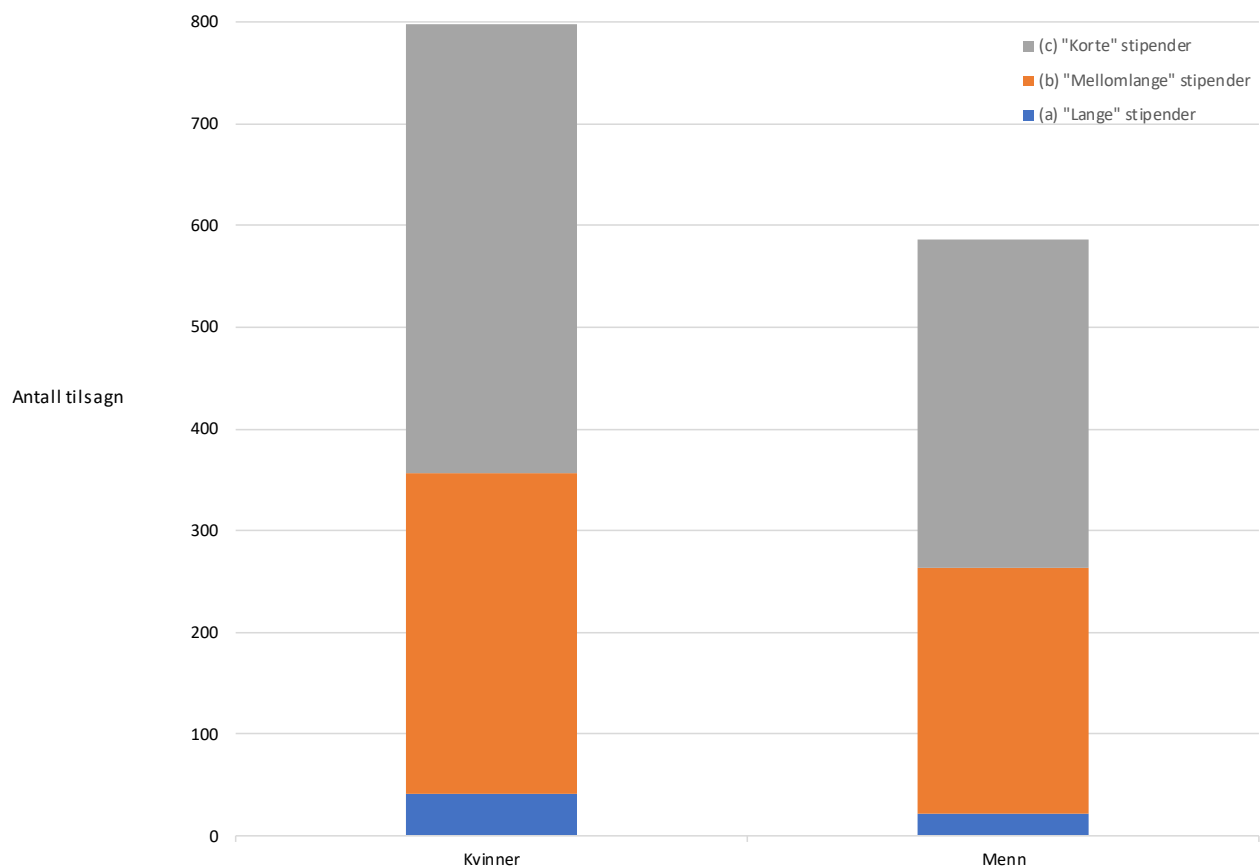

Og det er kunstnere fra Oslo som i aller størst grad mottar denne typen stipend (39 søkere). I det store ser man imidlertid ikke store og påfallende forskjeller i «tildelingsprofilen» mellom fylkene, jf. mønsteret der de «korte» og mellomlange» stipendene i noenlunde samme grad og sammen utgjør hovedtyngden i tildelingene. Det slående er selvsagt det store antallet tildelinger for Oslo vs. andre fylker. Dette er imidlertid ikke overraskende i seg selv, all den tid søkere fra Oslo utgjør et stort flertall (jf. figur 2.1).¹⁷

¹⁷ Forskjeller i antallet tildelinger her er heller ikke vesensforskjellig fra forskjeller i mål for «kunstnerklynger» som ble nevnt i note 7.

Et tilsvarende mønster i «stipendprofilen» gjelder for søkere av begge kjønn. Menn, som kvinner, mottar flest korte og mellomlange stipender, og svært få tildeles store og langsiktige stipendene. Kvinner, som søker mest alt i alt, får tildelt flere stipender av alle typer.

Figur 3.3: Antall tilsagn for ulike typer stipender. Etter søkers kjønn

4 Stipendkomiteens sammensetning

4.1 De faste medlemmene av stipendkomiteen

De faste medlemmene av stipendkomiteene teller i alt 31 personer fordelt på tre påfølgende komiteer for årene 2014 til 2019. Fordelt på kjønn, skandinavisk klingende navn, alder ved vervsinngåelse og fylkestilhørighet fordeler de seg som vist i tabell 4.1.

Tabell 4.1: Oversikt over faste medlemmer i stipendkomiteen. Etter periode.

Periode:	Kvinner/menn	Skandinavisk- klingende navn	Alder ved verv	Fylke
2014 og 2015 10 komitemedlemmer	6 kvinner 4 menn	10 av 10	Kvinner: Gjn.sn.: 52,5 år Lavest: 46 år Høyest 61 år Menn: Gjn.sn.: 50,1 år Lavest: 43 år Høyest: 57 år	Oslo: 6 Hordaland: 2 S.Trøndelag: 1 Vestfold: 1
2016 og 2017 10 komitemedlemmer	6 kvinner 4 menn	10 av 10	Kvinner: Gjn.sn.: 50,3 år Lavest: 40 år Høyest: 67 år Menn: Gjn.sn.: 54,5 år Lavest: 43 år Høyest: 73 år	Oslo: 3 Hordaland: 1 Sogn og F.: 1 Akershus: 2 Nordland: 1 S.-Trøndelag: 1 Rogaland: 1
2018 og 2019 11 komitemedlemmer	6 kvinner 5 menn	11 av 11	Kvinner: Gjn.sn.: 49,0 år Lavest: 36 år Høyest: 60 år Menn: Gjn.sn.: 49,2 år Lavest: 38 år Høyest: 60 år	Oslo: 6 Hordaland: 2 S.-Trøndelag: 1 Møre og R.: 1

Kvinner er i flertall i alle tre periodene, men dette er minst mulig og har i bunn og grunn vært det samme i alle tre periodene. Alle har skandinavisk klingende navn, for alle tre periodene. Det behøver ikke si noe om etnisk og kulturelt mangfold i seg selv,

men kan gi en indikasjon på at komitemedlemmene stort sett representerer en norsk/skandinavisk kulturkrets.¹⁸ Gjennomsnittsalderen ligger ganske stabil mellom 49 til 54 år gjennom perioden. Dette utgjør også tyngdepunktet hos medlemmene. Det er få unge og få eldre.

For det første og den siste perioden er fire fylker representert blant komiteens faste medlemmer, mens i mellomperioden, 2016/2017, er sju fylker representert. Flest faste medlemmer kommer hvert år fra Oslo. Både i 2014/2015 og i 2018/2019 er de i rent flertall med seks av medlemmene. Hordaland og Sør-Trøndelag er også representert i alle tre periodene, med ett eller to medlemmer. Dette er det naturlig å se i sammenheng med tung representasjon fra byene Bergen og Trondheim, hvor antallet som livnærer seg ved selvstendig kunstnerisk virksomhet inn visuell kunst er henholdsvis 173 i 2019 for Bergen og 84 for Trondheim. Til sammenligning lå tilsvarende tall for Oslo i 2019 på 878 (jf. tall fra SSB tilrettelagt av Telemarksforskning; se note 7). De øvrige medlemmene av komiteene kommer fra ulike fylker, som aldri har mer enn ett medlem hver. I 2014/2015 er det Vestfold som er med, i 2016/2017 er det Sogn og Fjordane, Nordland, Akershus og Rogaland og i 2018/2019 er Møre og Romsdal inne med et medlem. Dette betyr at fylkene Østfold, Oppland, Hedmark, Buskerud, Aust-Agder, Vest Agder, Nord-Trøndelag, Tromsø og Finnmark ikke er inne blant de faste medlemmene i denne perioden (om vi benytter den gamle fylkesinndelingen).

Når det gjelder den kunstneriske uttrykksformen som oppgis blant de faste medlemmene, fremstår den om svært sammensatt. De aller fleste oppgir flere visuelle uttrykksformer (opptil fem). Bredden i uttrykkene holder seg imidlertid relativt stabilt i perioden. For årene 2014/2015 oppgir de ti medlemmene til sammen ti forskjellige visuelle uttrykk, men i ulike kombinasjoner. I 2016/2017 oppgir de medlemmene elleve ulike uttrykk i ulike kombinasjoner og i årene 2018/2019 oppgir de elleve komitemedlemmene tolv ulike uttrykk i ulike kombinasjoner. Tabell 4.2 summerer opp uttrykkene for alle tre årene. Høyre kolonne summerer antall komitemedlemmer som har oppgitt den aktuelle uttrykksform.

---

¹⁸ Mens gjennomgangen blant et begrenset antall komitemedlemmer er forholdsvis enkel, er det ikke like lett å kategorisere et stort antall søkere på denne måten (men en slik omfattende gjennomgang kunne gitt muligheter for analyser av tilsagnssannsynligheter som muligens bestemt blant annet av etnisitet).

Tabell 4.2: Kunstuttrykk hos de faste medlemmene i stipendkomiteen. Etter periode.

Uttrykksform:	2014/15	2016/17	2018/19	Totalt 2014-2019
Foto	5	2	2	9
Installasjon	3	2	4	9
Lyd	1	1	5	7
Maleri	2	2	2	6
Skulptur	0	2	4	6
Video	2	1	2	5
Tegning	2	1	1	4
Film	1	1	1	3
Tekstil	1	1	1	3
Grafikk	1	0	1	2
Artistbook	0	0	1	1
Kulisser	0	1	0	1

Kolonnen helt til høyre i tabellen viser at foto og installasjon har vært representert som uttrykksform blant flest komiteemedlemmer, dvs. ni ganger fordelt på samtlige tre perioder. Også lyd, maleri og skulptur har vært representert flere ganger (henholdsvis sju, seks og seks ganger), mens andre uttrykksformer har vært representert færre ganger. Vi vet selvsagt ikke hvor stor andel eksempelvis foto eller installasjon utgjør av enkeltmedlemmets «totale» uttrykk, men angivelsen gir uansett et visst bilde i hvilken tendens som gjelder for representasjonen av ulike uttrykk (for eksempel har artist book og kulisser kun vært representert som uttrykksform i en periode hver). Tabellen skal også ses i sammenheng med tilsvarende tabell for varamedlemmer nedenfor (tabell 4.4), der det fremkommer et større innslag av andre og flere uttrykksformer.

4.2 Stipendkomiteens varamedlemmer

Varamedlemmene til komiteen utgjør i de to første komiteperiodene et større antall enn antallet fastemedlemmer, mens de i 2018/2019 er færre enn de faste medlemmene. Tabell 4.3 viser de ulike bakgrunnskjennetegnene for varamedlemmene gjennom perioden.

Tabell 4.3: Oversikt over varamedlemmer i stipendkomiteen. Etter periode.

Periode:	Kvinner/menn	Skandinavisk- klingende navn	Alder ved verv	Fylke
2014 og 2015 20 varamedlemmer	12 kvinner 8 menn	19 av 20	Kvinner: Gjn.sn.: 52,0 år Lavest: 34 år Høyest 65 år Menn: Gjn.sn.: 46,2 år Lavest: 34 år Høyest: 63 år	Oslo: 11 Rogaland: 2 S.-Trøndelag: 1 Akershus:1 Hedmark: 1 Sogn og F.: 1 Østfold: 1 Trøndelag: 1 Buskerud: 1
2016 og 2017 20 varamedlemmer	14 kvinner 6 menn	20 av 20	Kvinner: Gjn.sn.: 47,2 år Lavest: 32 år Høyest: 63 år Menn: Gjn.sn.: 41,1 år Lavest: 30 år Høyst: 52 år	Oslo: 10 Hordland: 4 Vest-Agder: 1 Finnmark: 1 Vestfold: 1 Oppland: 1 Akershus: 1 S.-Trøndelag: 1
2018 og 2019 9 varamedlemmer	5kvinner 4 menn	8 av 9	Kvinner: Gjn.sn.: 45,8 år Lavest: 33 år Høyest: 58 år Menn: Gjn.sn.: 47,2 år Lavest: 38 år Høyest: 56 år	Oslo: 5 Hordaland: 1 Akershus: 1 S-Trøndelag: 1 Møre og R.: 1

Kvinner er i flertall i alle de tre komiteene fra 2014 til og med 2019, og overvekten av kvinner er større her enn for de faste medlemmene (jf. tabell 4.1). Som for de faste medlemmene, har nær sagt alle varamedlemmene skandinaviskklingende navn (med et unntak). Gjennomsnittlig alder ligger på mellom 41 og 52 år i perioden, noe som er noe lavere enn for de faste medlemmene. Også for vararepresentantene til komiteene er det en klar overvekt av representanter fra Oslo, med over halvparten av vararepresentantene for to av periodene og halvparten i den tredje. Hordaland har fire av tjue vararepresentanter i komiteen for 2016/2017, og en i siste periode, men ingen i første periode. Likeledes har Rogaland to vararepresentanter i 2014/2015, men ingen i senere perioder. De øvrige fylkene som har kun ett varamedlem med i komiteene til enhver tid. Dette gjelder Akershus, Buskerud, Finnmark, Hedmark, Møre og Romsdal, Oppland, Rogaland, Sogn og Fjordane, Sør-Trøndelag, Vest-

Agder, Vestfold og Østfold. Dette betyr at Aust-Agder og Troms fylke ikke er representert som verken faste eller varamedlemmer til komiteene.

Bredden i de visuelle uttrykksformene som oppgis er større blant vararepresentantene enn de faste medlemmene av stipendkomiteene. Som vist i tabell 4.4 ser en også at til dels andre, og kanskje de «mindre» uttrykkene er representert blant varamedlemmene.

Tabell 4.4: Kunstuttrykk hos varamedlemmene i stipendkomiteen. Etter periode.

Uttrykksform:	2014/15	2016/17	2018/19	Totalt 2014-2019
Skulptur	9	6	2	17
Maleri	8	4	2	14
Foto	4	5	2	11
Installasjon	5	3	2	10
Tegning	2	6	1	9
Video	3	3	2	8
Grafikk	2	2	0	4
Offentlig rom	2	2	0	4
Tekstil	1	2	1	4
Performance	1	2	0	3
Film	0	1	1	2
Aksjon	0	1	0	1
Arkitektur	1	0	0	1
Datamanipulasjon	0	1	0	1
Funnet materiale	0	1	0	1
Glass	0	0	1	1
Intervensjoner	0	0	1	1
Konsept	0	0	1	1
Kunsthåndverk	0	1	0	1
Relasjonell	0	1	0	1
Research	0	1	0	1
Tresnitt	0	1	0	1
Veggmaleri	0	1	0	1

Særlig i perioden 2016/2017 finner vi et bredt utvalg av visuelle uttrykk blant varamedlemmene til stipendkomiteen, med i alt nitten ulike visuelle kunstuttrykk. Denne perioden var imidlertid hele tjue personer innom som varamedlemmer for en kortere eller lengre periode. I motsetning til det en finner blant de faste medlemmene, er det skulptur og maleri som er de hyppigst nevnte uttrykksformene blant varamedlemmene. Sytten av i alt 49 varamedlemmer, fordelt over tre perioder, oppgir at de blant annet jobber med skulptur, mens fjorten oppgir maleri. Foto, installasjon, tegning og video nevnes også som visuelt uttrykk blant mellom åtte og elleve vararepresentanter. Utover dette er det en stor bredde, der mange uttrykksformer bare nevnes av et mindre antall. De uttrykkene som er representert blant de faste medlemmene, men ikke varamedlemmene, er artistbook, kulisser og lyd. På motsatt

side oppgir ingen av de faste medlemmene, men noen av varamedlemmene, å ha jobbet med kunsthåndverk eller tresnitt, glass eller performance.

Det er krevende å få et uttrykk for hvor representative komiteemedlemmenes visuelle uttrykksformer er for det en finner hos søkerne. I stort ser man uansett et mangfold i uttrykksformer, og man ser samtidig at medlemmene ikke helt kompakt er kun av en viss alder, kun er menn eller kvinner eller kommer fra kun ett sted i landet. En mer fyldestgjørende analyse av representativitet vil spesielt kreve oversikter over søkerens uttrykksformer samt, ideelt sett, hvor stor andel av deres samlede produksjon som omfattes av de ulike uttrykksformene. Dette har vi ikke data for pr. i dag. Mens det å fange opp komiteemedlemmers «hoveduttrykksform» kan være håndterlig, slik vi blant annet har gjort her, vil en oversikt blant søkere som *i fritekst* oppgir sine uttrykksformer være vanskeligere.¹⁹ Her viser vi til tidligere anbefalinger – om innhenting av slike opplysninger blant søkere gjennom et knippe av faste kategorier heller enn gjennom fritekstsvar i søknadsprosessen (Holm og Monkerud 2020:19, pkt. 3). Her kan vi tillegge at slike kategorier også kan avpasses for å tilsvare mulige offisielle kategorier (se for eksempel note 7 om NACE-koder). Slike grep gjør det mulig å *koble* data bedre, slik at en muliggjør finere og sikrere analyser av representativitet.

4.3 Har stipendkomiteens sammensetning betydning for stipendtildelingen?

Selv om vi finner et visst «mangfold» i stipendkomiteen gjennom perioden, noe som i seg selv vil være betryggende (for eksempel som et viktig signal) og som *kan* være viktig for å unngå visse uheldige skjevheter i tildelingene av stipender, skal vi i et siste steg i analysen undersøke om sammensetningen av stipendkomiteen *faktisk* ser ut til å påvirke utfallet av en søknadsprosess. Mer presist skal vi undersøke om antallet medlemmer i stipendkomiteen fra et gitt fylke har noe å si for tilsagnssannsynligheten for søkere fra samme fylke. For enkelhets skyld benytter vi oss her av de faste medlemmene (siden det er dem som vil oftest vil ha det siste ordet). I tabell 4.5 vises resultatene fra to regresjoner der tilsagnssannsynligheten, aggregert til en proporsjon, for hvert fylke ses som avhengig av antallet medlemmer fra det samme fylket. I modell I, der det kun estimeres årseffekter, ser man at en økning på ett medlem fra «eget» fylke er assosiert med en to prosent økning i tilsagnssannsynlighet. Effekten er moderat eller liten, men signifikant. Et slikt resultat er imidlertid problematisk å tolke rett frem som en årsakseffekt, all den tid en også må anta at antallet medlemmer i et gitt fylke uansett vil korrelere sterkt med fylkets tilsagnsrate – fordi antallet samtidig skal representere fylkets størrelse *og dermed* også har sammenheng med en mulig «klyngeeffekt». I modell II legges derfor til faste fylkeeffekter, som kan fange opp slike stabile klyngeeffekter.

---

¹⁹ Vi viser imidlertid noen enkle, men grove og oversikter over søkerens uttrykksformer i en siste del av notatet.

Tabell 4.5: Betydningen for tilsagn av stipendkomiteens sammensetning etter fylke. Regresjonsanalyse (OLS) (N=90).

	I	II
2016 (=1)	0,01	0,01
2017 (=1)	0,01	0,01
2018 (=1)	0,05	0,05
2019 (=1)	0,00	0,00
Akershus (=1)		-0,11
Aust-Agder (=1)		-0,16
Buskerud (=1)		-0,07
Finmark (=1)		-0,12
Hedmark (=1)		-0,07
Hordaland (=1)		0,06
Møre og R. (=1)		-0,16
Nordland (=1)		-0,02
Oppland (=1)		-0,13
Rogaland (=1)		-0,02
Sogn og F. (=1)		0,01
Telemark (=1)		-0,13
Troms (=1)		0,02
Trøndelag (=1)		0,00
Vest-Agder (=1)		-0,06
Vestfold (=1)		-0,21
Østfold (=1)		-0,15
Antall komitemedl. fra fylket	0,02	0,00
<i>F</i> -verdi for indikatorer:		
År	0,72	1,23
Fylke		0,45
R^2	0,09	0,58

Forklaring : Referansekategori for årsindikatorene er 2015; referansekategori for fylkeskategoriene er Oslo.
Signifikante effekter ($p < 0,05$) i fet skrift.

Her utnyttes altså variasjonen i antallet medlemmer innenfor det enkelte fylke. En slik effekt er altså mer troverdig, og her forsvinner all effekt av antallet medlemmer: Så langt man kan se er det altså *ikke* slik at hvor «tungt» et fylke (tilfeldigvis) er representert har noe å si for tilsagnsraten i det samme fylket.²⁰

²⁰ Her er det selvsagt slik at de aller fleste fylker ikke har et varierende antall medlemmer over tid – de fleste har ingen medlemmer i alle perioder. Men en observerer samtidig at Oslo reduserer, og øker, medlemsantallet

Hovedfunnet i denne delen av notatet er altså at komiteene utviser et visst «mangfold» ved at de stort sett er balansert sammensatt av personer av begge kjønn, og av personer med en god spredning i alder og fra forskjellige steder i landet (med 10-11 hovedmedlemmer *kan ikke* alle fylker representeres, og store fylker, slike som Oslo og Hordaland er nærmest alltid representert). Dessuten er flere uttrykksformer (9-10 stykker) alltid representert i komiteene (blant hovedmedlemmene, mens det hos varamedlemmene gjerne er flere).²¹ Samtidig finner vi få tegn til at komitemedlemmer favoriserer søkere fra eget fylke.

---

betydelig over tid, og at andre fylker også har nedringer i sitt medlemstall. Her er det altså en viss variasjon en kan utnytte. Av samme grunn utelates kjønn som en egen (gruppe)variabel: Som kan ses av tabell 4.1 varierer kjønnssammensetningen svært lite over tid.

²¹ Dette er også i tråd med kriteriene for sammensetningen av komiteen på en måte som sikrer representasjon av bredden av kunstuttrykk. Det er heller ingen krav om at komitemedlemmene må være organiserte (i NBK), noe som er viktig fordi mange fagområder ikke har en egen fagorganisasjon.

5 Kort om ulike «søknadsforløp»

5.1 Tilsagn på ulike stipendsøknader over tid

Foreliggende data gir en viss anledning til å se nærmere på «søkerforløp» hos typiske søkere, dvs. undersøke spørsmål som spør om hvor lenge det går mellom tidspunkter der man søker for første gang og til man får ett eller flere tilsagn (over tid) på søknader om ulike typer stipender. Her skal vi gå videre med inndelingen vi foretok i del 3 av notat, og se på «langvarige» vs. «kortvarige» typer stipender. For å kunne fange opp typiske forløp, dvs. som ikke er i en eller annen «begynner-» eller «slutfase»²² benytter vi oss av personer²³ som har søkt *alle* fem årene (2015-2019). I seg selv er dette en kort tidsserie, og det er svært få som også søker de aktuelle typene stipender ved alle tidspunktene (N=219 fordelt på 34 observerte forløp). De observerte forløpene gjengis i tabell 5.1 nedenfor, og man ser at de aller fleste får avslag i alle årene, mens hovedtyngden av dem som får tilsagn mottar ett eller to tilsagn på søknader om kortvarige stipender (dvs. stipender av type (b) eller (c), se del 3 av notatet).

---

²² Forekomsten av slike kan for eksempel variere over tid og sted.

²³ Som nevnt i Holm og Monkerud (2020:21, pkt. 1) benytter vi oss her av navnelikhet (som kan finnes også mellom personer), mens man ideelt skulle lagt til grunn et unikt «løpenummer».

Tabell 5.1: Søknadshistorie for søkere i perioden 2015-2019 (N=219 med søknader hvert av årene).

2015	2016	2017	2018	2019	N
0	0	0	0	0	100
0	0	0	(c)	0	22
0	(c)	0	0	0	19
0	0	0	(c)	(c)	16
0	(c)	0	(c)	0	8
0	0	0	0	(c)	7
0	0	0	0	(b)	5
0	0	0	(c)	(b)	4
0	(c)	0	0	(c)	4
0	(c)	0	(c)	(c)	4
0	(c)	0	(c)	(b)	4
0	(b)	0	(b)	(b)	2
0	(b)	(b)	(c)	(c)	2
(b)	0	0	(c)	(c)	2
0	0	0	(b)	0	1
0	0	0	(b)	(c)	1
0	0	(b)	0	0	1
0	0	(b)	(b)	(a)	1
0	(c)	0	(b)	0	1
0	(c)	(b)	0	0	1
0	(c)	(b)	0	(c)	1
0	(b)	0	0	0	1
0	(b)	0	0	(c)	1
0	(b)	0	0	(b)	1
0	(b)	0	(c)	(c)	1
0	(b)	0	(c)	(b)	1
0	(b)	(b)	0	(b)	1
0	(b)	(b)	0	(a)	1
(b)	0	0	0	0	1
(b)	(c)	0	0	0	1
(b)	(c)	(b)	0	(b)	1
(b)	(b)	0	(c)	(b)	1
(b)	(b)	0	(b)	(b)	1
(b)	(b)	(b)	0	0	1

Forklaring : Søkerforløp mde år for tildelte (a) "lange", (b) "mellomlange" og (c) "korte" stipender.

Det er også rimelig at ingen i perioden mottar mer enn ett «langvarig» stipend (dvs. stipender av type (a)), og at slike alltid følger etter ett eller flere «mellomlange» stipender (som kan være rimelig ettersom dette kan indikere at man må «arbeide seg opp»). Som nevnt blir data nødvendigvis begrenset på dette punktet, og siden de aller fleste forløp, slik vi ser det her, gjennomgås av svært få personer i datamaterialet, er analyser som ser på variasjoner i omfanget av slike på langt nær statistisk utsagnskraftige.²⁴ I den siste delen av analysen på dette punktet skal vi derfor begrense oss til å se på forekomsten av de seks mest forekommende forløpene som listes opp i tabell 5.1, altså de som enten består av ingen, ett eller to tildelte stipender av den korte typen (c) i femårsperioden. Siden det ikke gir særlig mening i å gruppere disse etter *når* i perioden slike tilsagn kommer, ser vi for enkelhets skyld på det typiske *antallet* slike stipender en mottar i perioden, og hvordan dette varierer mellom fylker og mellom kjønnene.

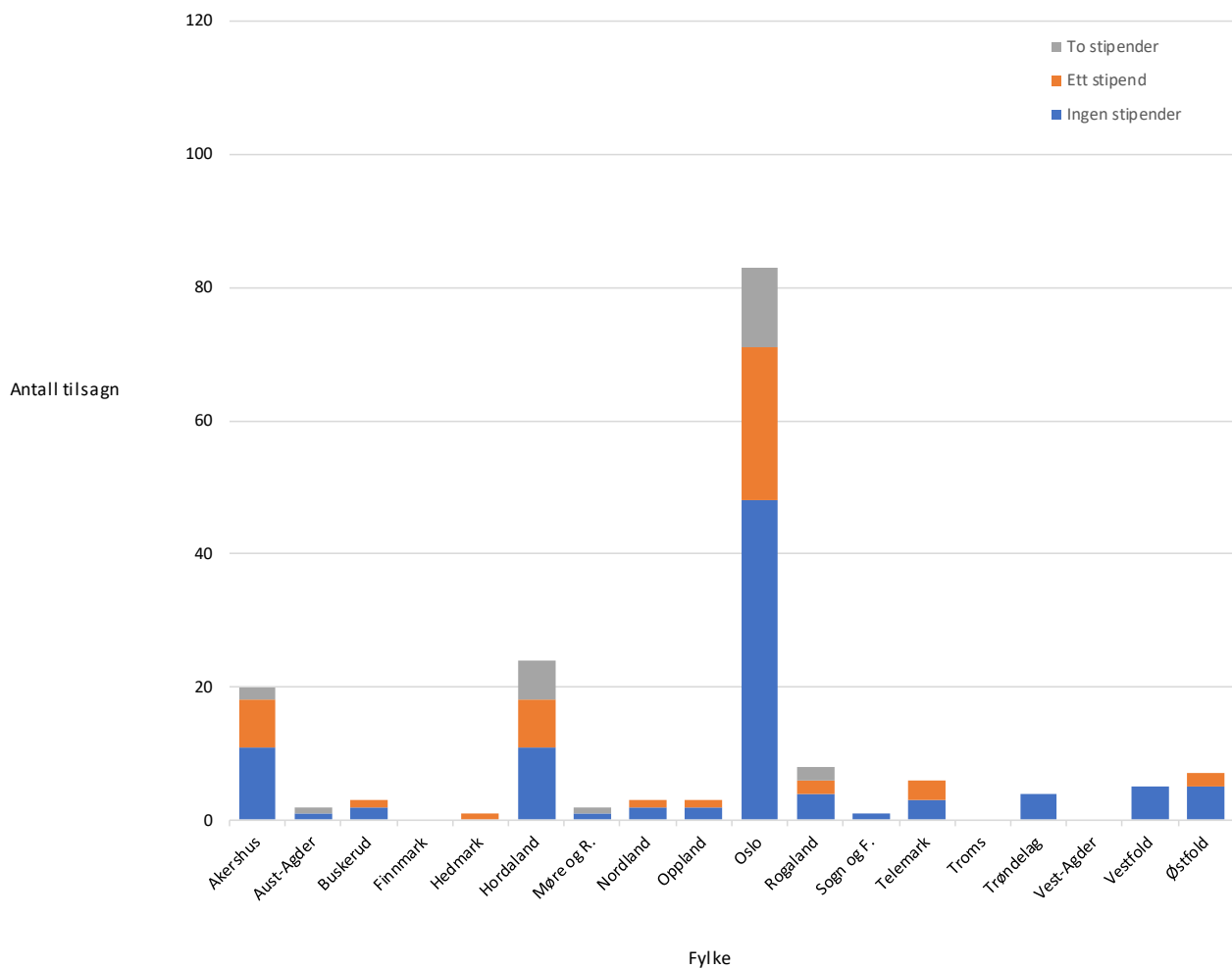
5.2 Søknadsforløp etter søkerens hjemfylke og kjønn

Selv om analysene vi kan gjøre her altså er begrensede, kan de gi en pekepinn om mulige skjevheter mellom ulike grupper kunstnere i «tilgangen til stipender». Det synes imidlertid ikke som at det er noen åpenbare forskjeller mellom fylkene når det gjelder «forløpsprofiler». I figur 5.1 ser man en tendens til at det i de *aller fleste* fylker ikke mottar noe stipend i det hele tatt (blå del søyler), og at man mottar enten ett (sjeldnere) eller to korte stipender (enda sjeldnere) i løpet av perioden.

---

²⁴ Det gir liten mening å peke ut for eksempel ett enkeltfylke med ett enkelt (unikt) forløp som noe «typisk». Slike forekomster må ses som helt tilfeldige i statistisk sammenheng.

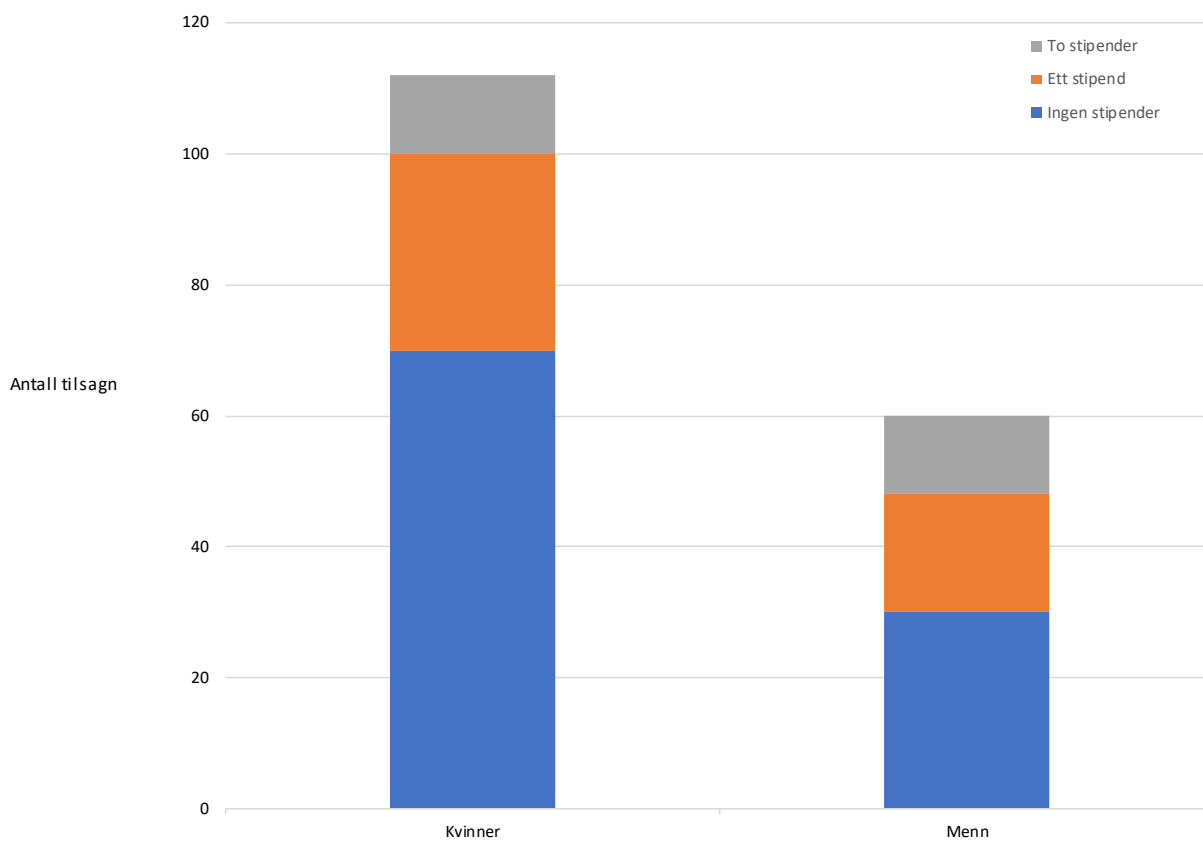
Figur 5.1: Antall tilsagn for en eller flere «korte» stipender (type (c)). Etter fylke.

Også når man bryter materialet ned på grupper av kjønn er det få forskjeller. Figur 5.2 viser at en tilsvarende profil – med færre og færre som mottar flere stipender – også gjelder her. Vi finner, så langt vi kan se, altså ikke noen åpenbare forskjeller i «stipendforløp» mellom ulike kunstnergrupper i datamaterialet.²⁵

²⁵ Analysene her kan selvsagt forbedres når fremtidige årganger legges til (tidsseriene blir lengre), og når tilgangen til opplysninger om andre gruppekjennetegn legges til og utbedres (kunstuttrykk, alder, bosted mv.).

Figur 5.2: Antall tilsagn for en eller flere «korte» stipender» (type (c)). Etter kjønn.

6 Kort om søkerens kunstneriske uttrykk

I NBKs stipendstatistikk oppgir den enkelte kunstner det kunstuttrykket, eller de kunstuttrykkene, man arbeider innenfor. I NBKs portal oppgis dette som et fritekstsvar, mens Kulturrådet for eksempel kun opererer med «billedkunst» som kategori (blant andre faste kategorier). Det er flere problemer knyttet til bruken av data på dette punktet. Dels vil et fritekstsvar angi et mer eller mindre idiosynkratiske kunstuttrykk, dels vil (rå)opplysningene inneholde rene kodefeil (stavefeil), slik at slik at sammenfatninger til bredere kategorier vanskeliggjøres og slik at fornuftige sammenligninger av (hoved)grupper av kunstuttrykk i praksis blir svært arbeidskrevende. Innenfor herværende prosjekt er det for eksempel hverken ressurser eller tid til å gå gjennom de 1408 unike kunstuttrykkene (gjærne oppgitt som kombinasjoner av flere uttrykk, og gjærne med stavefeil) som søkerne oppgir (Holm og Monkerud 2020:10, tabell 3.2).²⁶ I tillegg til dette foreligger det kun opplysninger om kunstuttrykk for årene 2017, 2018 og 2019 (*ibid.*:9, tabell 3.1). Oversiktene som følger nedenfor må derfor ses mest som *eksempler* på grupperinger av kunstuttrykk, eller som svært enkle analyser av slike – altså enkle opplegg som også kan benyttes der foreliggende data er bedre tilrettelagt og/eller fremtidige data hentes inn på en måte som gjør sammenligninger lettere.²⁷

I oversiktene nedenfor har vi tatt utgangspunkt i et knippe vanlige uttrykksformer slik de oppgis av søkerne. Vi har gruppert opplysningene som søkerne gir etter hvorvidt de oppgir en rekke «manuelle» uttrykksformer, slike som «maleri», eller «tegning» på den ene siden, eller andre, mer «tekniske» former slike som «foto», «video» eller «film» på den andre. Helt presist inkluderer vi i den første kategorien, tillegg til de nevnte, også alle uttrykk som nevner «billed» og «grafikk», mens vi i den andre kategorien inkluderer de nevnte fritekstsvarene.²⁸ Dette betyr også at vi *nødvendigvis* understår at kategoriene, eller enkeltuttrykkene selv, ikke nødvendigvis er gjensidig utelukkende. For eksempel er det rimelig å tenke seg at mange som arbeider med foto nok kan komme til å oppgi at arbeidsfeltet er «billedkunst» (eller et eller annet som inneholder termen «billed») *uten* å nevne «foto» (mens det omvendte ikke gjelder).²⁹

Vi inkluderer også alle varianter av svarene med stor første bokstav i de respektive kategoriene (for eksempel både («Maleri» og «maleri»)), men utelater alle svar som ellers er feilstavet el., men som selvsagt kunne vært inkludert.³⁰ Det skal igjen understrekes at disse kategoriene heller ikke trenger å være svært «faglig fornuftige» – de fanger ikke nødvendigvis opp interessante faglige eller fagpolitiske distinksjoner.

I figur 6.1 vises andelene over tid som oppgir ett eller flere av de kunstuttrykkene som er beskrevet ovenfor. Mens de fleste ikke oppgir noen av de nevnte uttrykkene, oppgir om lag 30 prosent av søkerne i 2017 og 2018 at de arbeider *kun* innenfor

²⁶ Ikke minst krever det detaljert fagkunnskap dersom enkeltuttrykkene *gjennomgående* skal kunne grupperes i fornuftige kategorier som i sin tur kan være gjenstand for fornuftige analyser (dette krever et mer inngående samarbeid mellom forskere og kunstnerne selv, for eksempel ved NBK).

²⁷ Siden oversiktene altså må tolkes med forsiktighet, avstår vi for eksempel å se videre på *tilsagnsrater* for søkere med ulike kunstuttrykk.

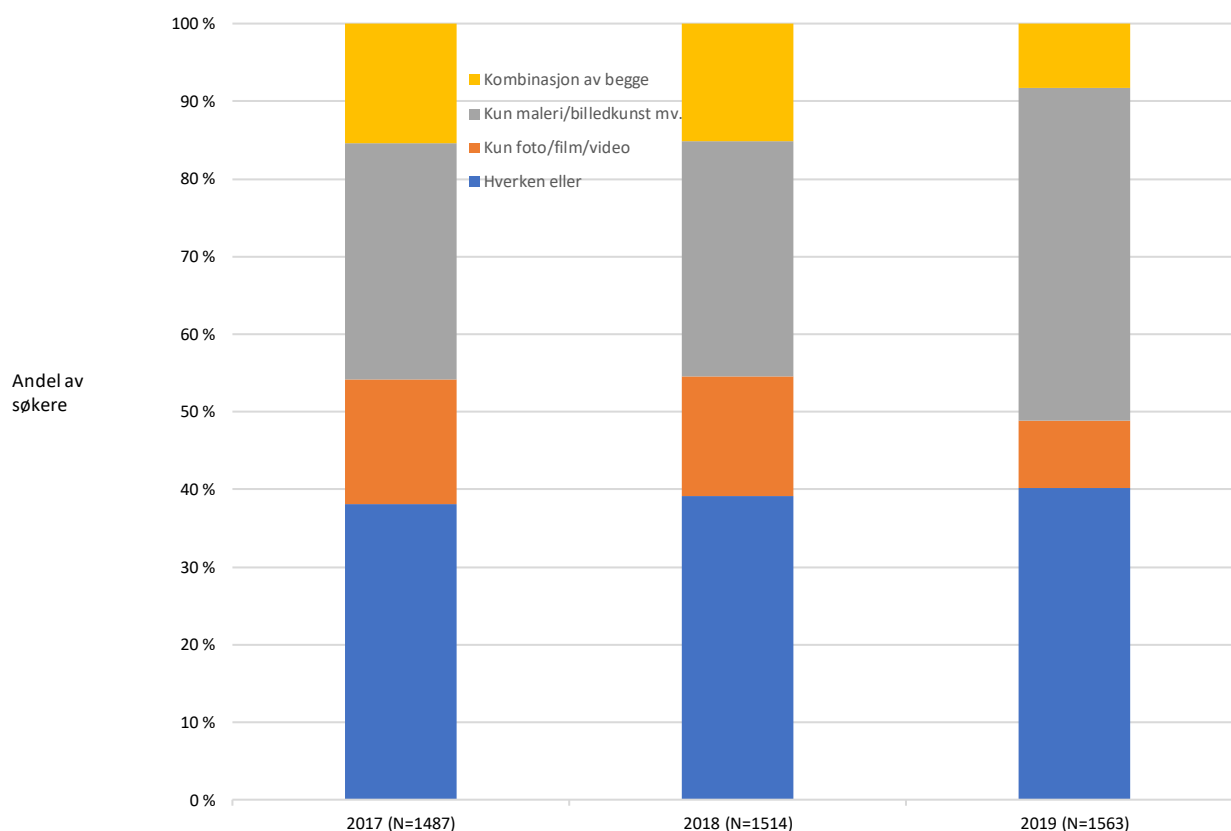
²⁸ Termene som nevnes her er blant de vanligste som nevnes, og nevnes alle blant de mest forekommende (kombinerte) uttrykksformene. Se Holm og Monkerud (2020:10, tabell 3.2).

²⁹ Brukernes egne kategorier kan også endres over tid, noe som også kan nedfelle seg i kodepraksisen (i faste kategorier) hos stipendutdelerne.

³⁰ Slike tilfeller kan vanskelig behandles og justeres maskinelt, slik at

«maleri, billedkunst, tegning, grafikk mv.» og 15 prosent oppgir at arbeidsfeltet kun er «foto/film/video». Og omtrent like mange har en *kombinasjon* av disse som arbeidsfelt. I 2019 endrer dette bildet seg noe ved at relativt flere (45 prosent) oppgir at man arbeider innenfor «maleri, billedkunst mv.» mens tilsvarende færre oppgir «foto/video/film» eller en kombinasjon av de to feltene. Dette *kan* skyldes en faglig vridning,³¹ men det kan også skyldes at bruken av de aktuelle kategoriene (inkludert hvordan de ulike kunstuttrykkene kodes) har endret seg over tid.

Figur 6.1: Andel søkere innenfor kunstuttrykkene «billedkunst/maleri/grafikk/tegning», «foto/film/video» eller begge deler. Etter år.

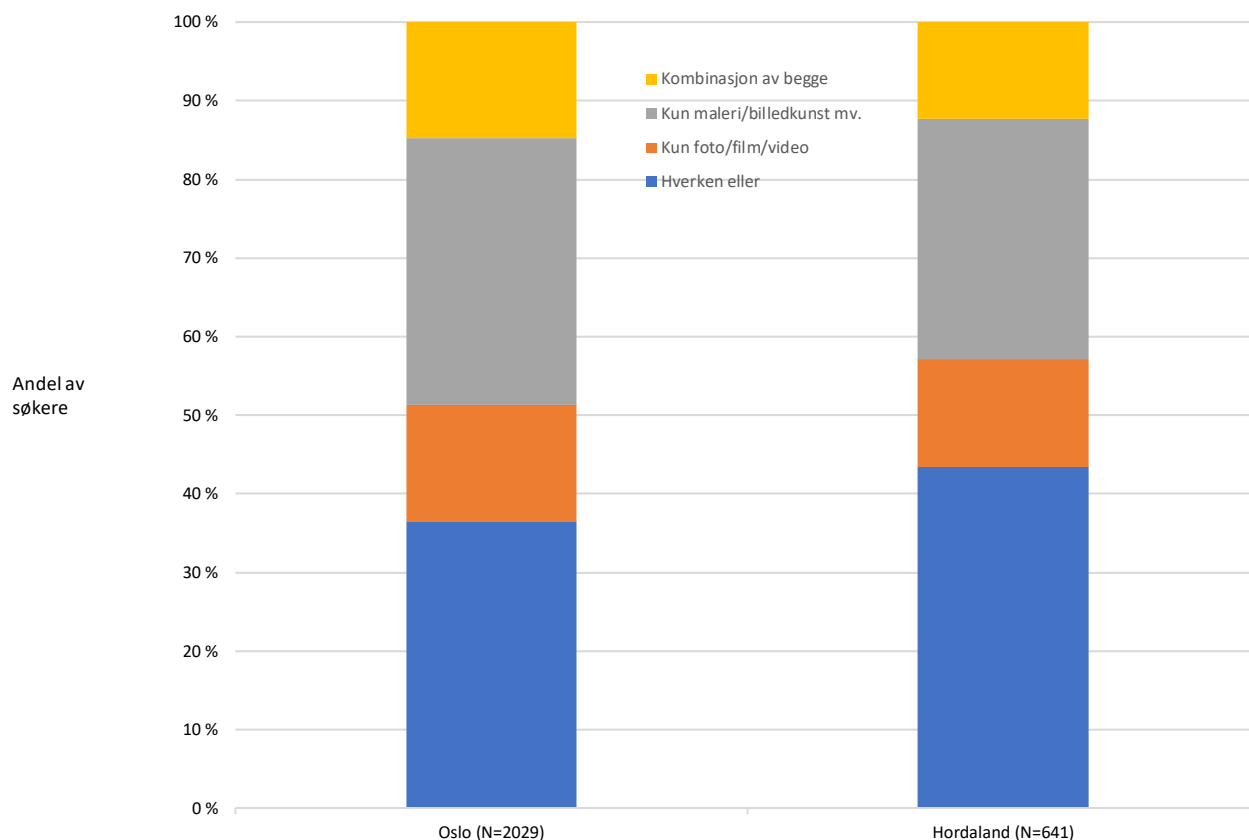
Dersom en ser på den regionale fordelingen av kunstuttrykk, sett på den måten vi gjør her og over hele den aktuelle perioden,³² viser data noe variasjon. Som eksempel vises fordelingen i de to største fylkene (sett ved søkertallet). Mens oppunder 35 prosent av søkere i Oslo oppgir at man arbeider kun innenfor «maleri, billedkunst mv.» og noe over 15 prosent oppgir et «kombinasjonsuttrykk», er tilsvarende andeler i Hordaland noe lavere (henholdsvis 30 og 12 prosent). Og det er andelen som arbeider med uttrykk *utenfor* de navngitte som altså er tilsvarende større i Hordaland. Dette kan være i tråd med det vi ellers har sagt om ulike

³¹ Og dette er altså kun blant *søkerne* til de aktuelle stipendene, slik at mønsteret ikke nødvendigvis gjelder for kunstnerpopulasjonen som sådan.

³² Forskjeller mellom fylker eller regioner sett over hele perioden skyldes trolig *ikke* forskjeller i oppfatningen eller bruken av kategoriene (det er mer rimelig at slike endres *over tid* og likt for alle).

«klynger» av kunstmiljøer som oppstår ulike steder i landet, noe som også kan gi seg uttrykk i at det «klynges» om ulike kunstuttrykk eller -arter.

Figur 6.2: Andel søkere innenfor kunstuttrykkene «billedkunst/maleri/grafikk/tegning», «foto/film/video» eller begge deler, 2017-2019. Oslo og Hordaland.

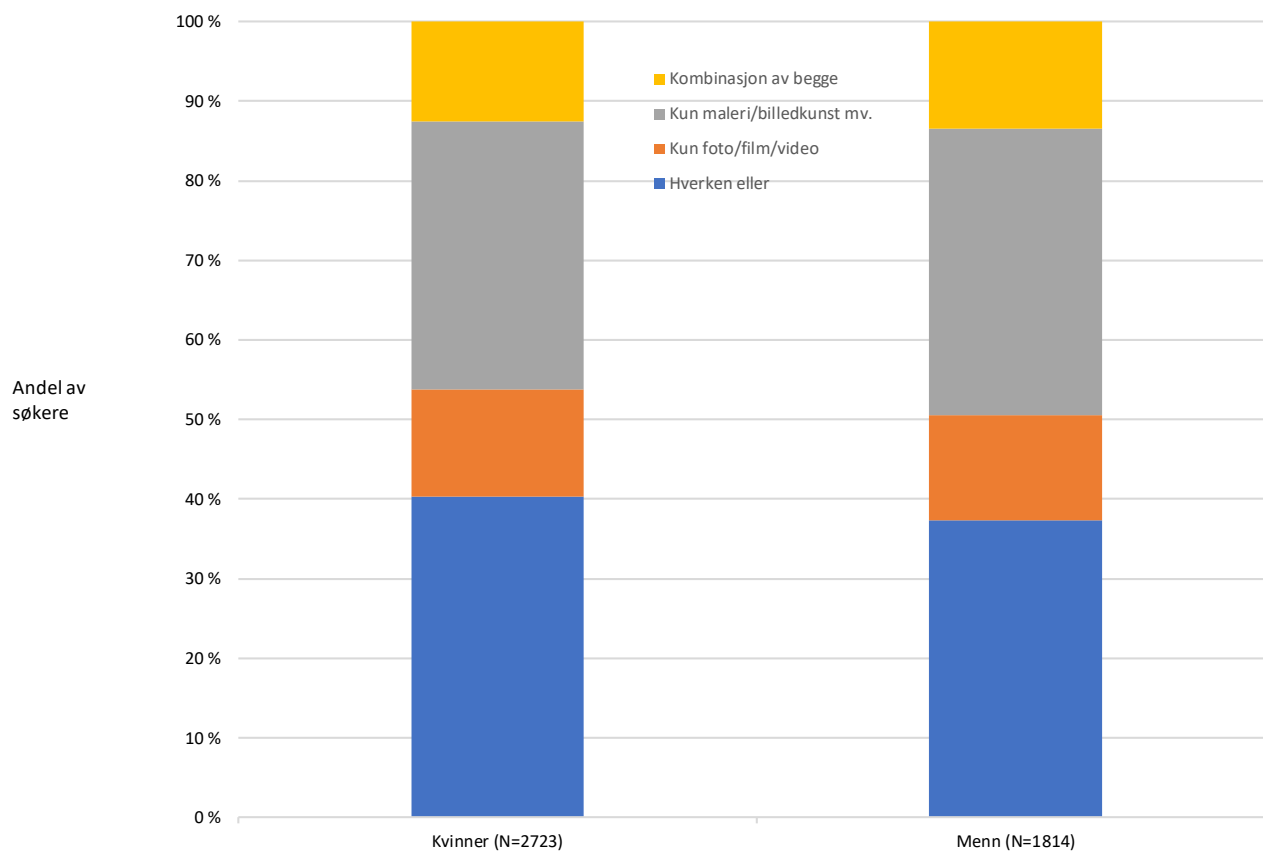

Helt kort til slutt viser vi i figur 6.3 den samme fordelingen etter den enkelte kunstnerens kjønn. Her er fordelingen i praksis den samme for kvinner og menn – kunstnere av begge kjønn arbeider i like stort monn innenfor de ulike uttrykkene slik vi har definert dem her. Dette er også i tråd med det vi ellers har funnet omkring «klynger» og mulige skjevheter ellers mellom grupper: Det ser *i liten grad* ut til at kvinner og menn benytter seg av forskjellige uttrykksformer, mens kunsten altså «klynges» seg på ulike steder og i ulike uttrykksformer.³³

³³ Men altså uten at dette skyldes ulike «diskriminerende praksiser» (se spesielt del 2 og 4 i notatet).

Figur 6.3: Andel søkere innenfor kunstuttrykkene «billedkunst/maleri/grafikk/tegning», «foto/film/video» eller begge deler, 2017-2019. Etter kjønn.

7 Oppsummering

I forlengelsen av Holm og Monkerud (2020) har vi i dette notatet presentert resultater fra analyser av NBKs data om stipendsøkere.³⁴ Hovedfunnene i analysene vi har gjennomført i forbindelse med dette notatet kan oppsummeres som følger:

1. Vi finner en viss *nedgang i total søkermasse* fra 2015 til 2019, fra 1600-1700 pr. år tidlig i perioden til rundt 1500 pr. år senere i perioden. Muligens skyldes dette at søkingen er mer «målrettet» over tid, slik at færre med en viss sannsynlighet for avslag velger å søke. Andelen som får *tilsagn øker da også noe over tid*, mens antallet med tilsagn, som skal fordele en gitt «pott» seg imellom, holder seg noenlunde konstant i perioden.
2. Panelanalyser av forhold som kan forklare tilsagn sett under ett viser at *tildelingssannsynligheten varierer noe mellom ulike fylker* (dvs. etter søkers hjemfylke): Hordaland utmerker seg med en gjennomsnittlig tildelingssannsynlighet på noe over 40 prosent, mens Vestfold tilsvarende har en tilsagnssannsynlighet på rundt 15 prosent. Ellers varierer tildelingssannsynligheten i stort mellom 20 og 30 prosent. Dette resultatet tar hensyn til eventuelle «strengere» eller «mildere» tildelingspraksis over tid og sted (dvs. at det estimeres årseffekter og fylkesvise årseffekter i analysen). En nærliggende forklaring er at dette skyldes at det i ulike fylker er ulike forutsetninger for utvikling av kunstneriske miljøer: Hordaland (Bergen), Oslo og Trøndelag (Trondheim) har alle høy tildelingsprosent, og alle har store kunstnermiljøer, noe som *kan* gi en større kvalitet (som stipendene skal tildeles etter) i *flere* kunstprosjekter.

At slike forhold ikke skyldes former for forfordeling (i stipendkomiteen) støttes også av funnet om at *kvinner i økende grad får tilsagn* på sine stipendsøknader: Det er selvsagt langt færre grunner til at søkers kjønn i seg selv skal gi kvalitetsforskjeller i kunsten, og derigjennom forskjeller i tilsagnsrater. Slike uvedkommende forskjeller *kan* fanges opp og utbedres, og her er altså praksis endret i perioden (se også punkt 4 nedenfor om andre forhold som går imot en hypotese om mulig forfordeling i stipendkomiteen).

3. I analyser av tilsagn for ulike typer stipender, dvs. «langvarige og store» versus andre typer «kortvarige og mindre» stipender, gir data ikke anledning til å teste statistisk for videre systematiske trekk. En ser imidlertid at *for de fleste fylkers del domineres tilsagnsmassen av de kort- og mellomlangsigte stipendene*, mens *langsiktige stipender* (som tildeles for en periode av seks år eller mer og med stipendbeløp over NOK 200.000) tildeles *svært sjelden* i perioden (kun til 63 søkere). Tilsvarende mønster i «stipendprofilen» gjelder for søkere av begge kjønn: Både menn og kvinner mottar flest korte og mellomlange stipender (svært få tildeles de store langsiktige stipendene, mens kvinner, som søker mest alt i alt, får tildelt flere av alle typer).
4. Notatet gir en detaljert oversikt over bakgrunnsopplysninger til medlemmer (og varamedlemmer) i stipendkomiteene i perioden. Det lar seg ikke gjøre å

---

³⁴ Se punktene 7 til 10 i Holm og Monkerud (2020:21), der det også pekes på at slike analyser er begrenset av datatilfang (hull i tidsserier, sparsommelige bakgrunnsopplysninger for søkere mv.).

undersøke representativiteten i komited medlemmenes *kunstuttrykksformer* videre. Slike undersøkelser vil kreve fyldestgjørende oversikter over søkerens uttrykksformer, og på dette punktet mangler pr. i dag gode data.³⁵ Dessuten består stipendkomiteen av svært få personer, slik at en gjennomgående og vid representativitet uansett blir vanskelig å opprettholde. I det minste kan vi si at komiteene utviser et «mangfold» ved at de stort sett er balansert sammensatt av personer av begge kjønn, og av personer med en god spredning i alder og fra forskjellige steder i landet (med 10-11 hovedmedlemmer *kan ikke* alle fylker representeres, og store fylker, slike som Oslo og Hordaland er nærmest alltid representert). Dessuten er flere uttrykksformer (9-10 stykker) alltid representert i komiteene (blant hovedmedlemmene, mens det hos varamedlemmene gjerne er flere).

I videre analyser ser vi få tegn til at komited medlemmene (hovedmedlemmene) forfordeler stipender: Økninger i antall medlemmer fra et bestemt fylke kun svært svakt assosiert med en økning i tilsagnsraten (sett under ett) for vedkommende fylke. Trolig skyldes dette at et høyt antall komited medlemmer har sammenheng med fylkesstørrelse (av representativitetshensyn), noe som i seg selv *kan* bety et større tilfang av «tilsagnsverdige» søknader (jf. diskusjonen i pkt. 2 ovenfor). Og i supplerende analyser der det legges til fylkeseffekter (som kan fange opp nevnte «størrelseseffekter»), dvs. når man kun ser på variasjonen i antall medlemmer *innenfor* et gitt fylke (over tid) forsvinner effekten av antall komited medlemmer. Vi finner altså få holdepunkter for at komitesammensetningen har noe å si for tilsagnsraten – vi finner *få tegn til at medlemmer fra et gitt fylke favoriserer* søkere fra eget fylke.³⁶

5. Tilgjengelige data gir en viss anledning til å se på «søkerforløp» hos den typiske søker, dvs. undersøke spørsmål om hvor lenge det går mellom tidspunkter der man søker for første gang og til man får ett eller flere tilsagn (over tid) på søknader om ulike typer stipender av ulikt omfang (dvs. langvarige til kortvarige typer, som nevnt ovenfor). Her skal det understrekes at data er av begrenset omfang: For å få et riktig bilde benytter vi oss av personer som har søkt alle fem årene (2015-2019). I seg selv er dette en kort tidsserie, og det er svært få som også søker ved alle tidspunktene (N=219 fordelt på 34 observerte forløp). Blant disse finner vi at de aller fleste får avslag i alle årene, mens hovedtyngden av dem som får tilsagn mottar ett eller to tilsagn på søknader om kortvarige stipender. En ser også en rimelig tendens til at ingen i perioden mottar mer enn ett «langvarig» stipend (med tidshorisont på seks år eller mer), og at slike alltid følger etter ett eller flere «mellomlange» stipender (i to tilfeller). I supplerende oversikter over søkere som mottar ett eller flere korte stipender i perioden³⁷ ses ingen tegn til at

---

³⁵ Se Holm og Monkerud (2020:21, pkt. 3).

³⁶ Dette, sammen med andre funn ellers i notatet, er i tråd med eksplisitte kriterier som NBK legger til grunn (etter forskriften), dvs. at det er kunstnerisk kvalitet og aktivitet som avgjør eventuell tildeling av stipend, og at det ikke kvoteres etter fagområde eller organisasjonsmedlemsskap. Se ellers Holm og Monkerud (2020:21), der eventuelle undersøkelser om forfordeling etter organisasjonsmedlemsskap (inkludert manglende medlemsskap) anbefales gjennomført ved at man kobler søkerdata mot medlemsregistre (siden det er uhensiktsmessig og uforvarende å spørre om dette i selve søknadsprosessen).

³⁷ De aller fleste unike forløp gjennomgås av kun en eller svært få personer i datamaterialet, slik at analyser som ser på variasjoner i omfanget av slike ikke lar seg gjennomføre.

antallet slike stipender systematisk varierer etter søkers hjemstedsfylke eller kjønn.

6. Data kan i noen grad nyttes til å undersøke søkerens kunstneriske uttrykk, slik dette kan inngå i videre analyser av for eksempel representativitet i søkertall og tildelinger. Selv om vi her *ikke finner åpenbare tegn til uheldige vridninger* med hensyn til søkerens kunstneriske uttrykksform, kommer dette frem i svært enkle oversikter, og et sikrere svar krever en annen type data. Vi gjentar derfor her anbefalingen fra foregående notat (Holm og Monkerud 2020) om at fremtidige analyser på dette punktet krever en gjennomgang av foreliggende data (dvs. fritekstsvar om eget kunstuttrykk) og at fremtidige opplysninger hentes inn gjennom faste svaralternativer i søknadsprosessen.

Referanser

Holm, A. og Monkerud, L. C. (2020): «Søkere til stipender og stønader i NBKs søkerstatistikk – vurdering av datatilfang, datakvalitet og mulige analyser», NIBR-notat 2020:102.

Opsahl, M. (2018): «NBKs videre arbeid med stipendstatistikken» (oversendt via e-post av Haakon Haraldsen Roen 19.06.2020).